

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 22. VIII aastakäik

15. novembril 1933

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	» 1.50
Välismaale . . .	» 5.00
Poolaastas . . .	» 3.00

Toimetus:

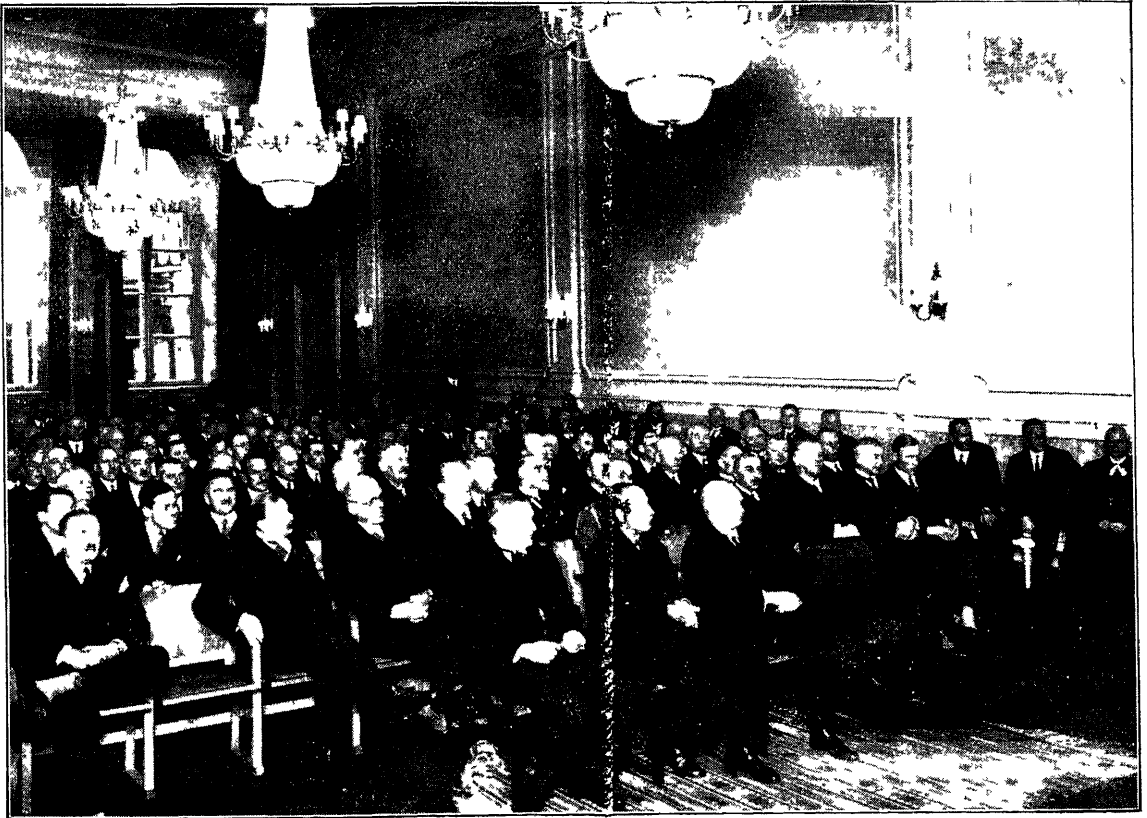
Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20
Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:
Igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk. . .	kr. 30.00
1/2 " . . .	» 16.50
1/4 " . . .	» 10.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Uus elu vanadel alusmüüridel. Kaubandus-tööstuskoja hoone pidulik avamine Kinnisvara hindamine olgu õiglane. Mõningaid märkmeid praeguse majandusliku seisukorra kohta ja väljavaateid tulevikku. Teostatavad lootused sotsiaalkindlustuse alal. Dispašööride eksamineerimise ja ametisse määramise kord. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Äride register Abieluvaranduse lahutamise lepinguid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Uute ruumide avamisaktus Kaubandus-tööstuskojas 11. XI 33.

Uus elu vanadel alusmüüridel.

Pilk tagasi gildide ajalukku.

Kaubandus-tööstuskoja esimehe J o a k i m P u h k 'i kõne
koja hoone õnnistamisel 11. nov. 1933.

Kaubandus-tööstuskoda pühitseb täna oma uute ruumide avamist. Ma ütlen, uute ruumide avamist, aga väga vanas ja ajaloolises majas, end. St. Kanuti gildi majas.

Enne kui asuda praeguste ruumide saamise ja ümberehitamise kirjeldamise juure, lubatagu mul heita lühikest pilku nendele aegadele ja oludele, milles tekkisid gildid, kelle varanduse pärilajana esineb ka Kaubandus-tööstuskoda. Lubatagu mind pisut peatuda endiste gildide õiguste ja korralduste juures, kelle ülesandeid uuema aja nõuete kohaselt täidab Kaubandus-tööstuskoda.

Juba Rooma ajast peale tunneme seltskondlike korraldusi, mis kandsid osaliselt gildide iseloomu. Kuid 13. sajandil tekkisid Inglismaal juba kaupmeeste gildid, milliseid riigivõim tunnustas. Neil organisatsioonidel oli kindel korraldus oma liikmete kohta ja 16. sajangust peale omasid nad isegi avalikke õigusi.

Tähtsaimaiks ülesandeiks tolleaegseil gildidel olid poliitilised ülesanded. Seda näeme n.-n. Hansa ajaloo, kus gildid peale muude ülesannete ka linnade võitmise poliitikat tegid kaasa, muidugi selleks, et laiendada kaubaturge.

Edasi tuleb märkida tööstuse arendamise ülesannet. Gildid püüdsid koondada tööstureid ühistelt aladelt, olles neile koonduskohaks ja toetajaks. Kesk-Euroopas jagunesid töösturid oma alade järgi tsunftidesse, kuid tsunftid ise olid koondatud gildidesse.

Nii oli meilgi.

Gildidel olid ka suured teened usulisel ja hoolekande alal. Keskajal olid paljudel gildidel oma kirikud ja oma preestrid. Nad korraldasid palverännakuid ja usulisi pidustusi; neil oli oma kohus ja karistamise õigus oma liikmete suhtes. Nad asutasid haigemaju, vanadekodusid ja reisijate varjupaiku. Ka meie gildidel olid oma hoolekandeaasutused.

Baltimail tekkisid gildid 14. sajandil: Püha Kanuti gild, mille ajalooliste seinte vahel me praegu koos oleme, asutati 1326. a. Oleviste gild asutati 1341. a. ja Suur-gild, mille ruumides praegu asub Tallinna börs, 1410. a. Meie gildid on seega kuulsalt hansa-aja pärandus, kuna hansaliitu kuulusid ka Baltimere-äärsed suuremad kau-

balinnad, nii Tallinn ja Narva. Kuna saksa mõju tol ajal meie maal oli mõõduandev, siis loodi gildid Baltimail ka saksa mustri järgi. Kombed, mis valitsesid Saksamaa gildides, toodi üle ka Baltimaa gildidesse.

Tallinna Suur-gild oli kaupmeeste gild. Püha Kanuti ehk Väike-gild oli aga töösturite koonduseks. Kanuti gildi asutajaiks olid laevamehed, veidi hiljem koondusid selle gildi ümber lihunikud ja köösnerid, kuna lõpuks kõik tsunftid koondusid Kanuti gildi ümber. Ajalugu näitab, et Tallinnas kaupmeeste ja töösturite gildide vahel valitses enam-vähem leplik ja sõbralik meeleolu, mis aga igalpool ei olnud säärane.

Nii jutustab Balthasar Russov ühe loo, mis aset leidnud Tartus, kus üks käsitöösturi tütar ehtinud ennast nii nagu see olnud lubatud ainult kaupmehe tütrele. Kui see käsitöösturi tütar (isa oli ametilt köösner) kirikust välja tulnud, kutsutud kaupmeeste poolt mõned linnasulased, kes kiskunud ta ehted kõikide silma ees maha.

Tartus ei tahetud käsitöösturile heal meelel anda kodaniku tiitlit, ja tüli läks Tartus 1546. a. kaupmeeste ja käsitöösturite vahel nii suureks, et lepitama kutsuti Paide vogt ja Tallinna komtuur. Tallinnas, kui demokraatlikumas keskkohas, milleks on Tallinn alati olnud, oli vahekorid kaupmeeste ja käsitöösturite vahel sõbralikum.

Eriti Püha Kanuti gildi juures peatudes tuleb märkida ta tegevuse ajaloos mitmeid õilsaid lehekülgi. Heategevus ja hoolekanne olid siin tähtsal kohal. Gildi vaeste vendade ja gildivendade leskede toetamine seisis kõrgel järjel. Gildidel olid mitmed asutused, mis sel alal töötasid ja millede tegevusest tänaseni kodanike keskel on säilinud hea mälestus. Kanuti gild, kui käsitöösturite koondus, on käsitöö edendamiseks ja arendamiseks palju kaasa aidanud, millest vanemad gildivennad praegugi nii mõndki võivad rääkida.

Peale muu olid gildid avalik-õiguslikud asutused ja linna valitsevad organid.

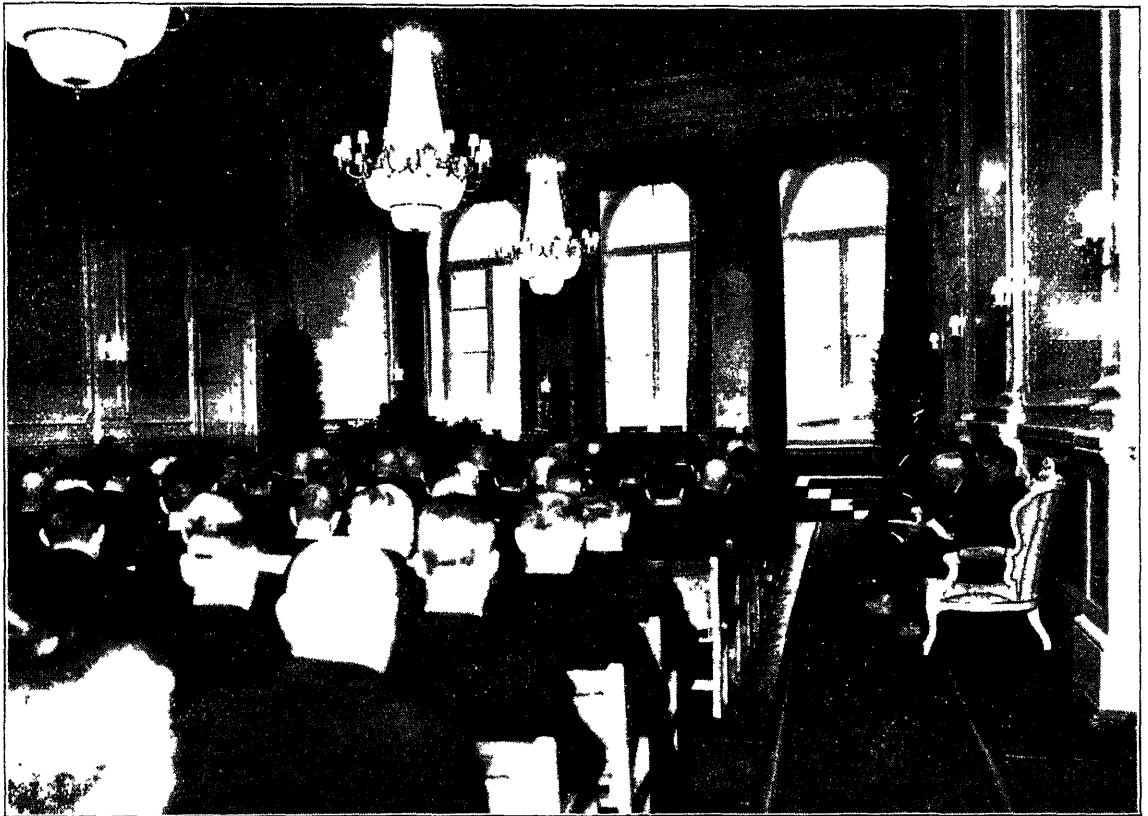
Tallinna linna valitsevad organid enne vene linnaseaduse maksmapanemist olid: 1) magistraat ja 2) kodanike kogukond, millesse kuulusid Suur-gild ja Väike-gild (Püha Kanuti gild). Magistraadi käes oli ülem linnavalitsus, kuid teatud valitse-

misõigused olid ka gildidel, olgugi et need õigused põhjenesid peaaegselt kombeõigusel. Gildide liikmeiks võisid olla ainult linna kodanikud, kodanikuõigused andis aga magistraat. Kõigil neil avalik-õiguslikel asutustel oli oma iseseisev sise- ja korraldus. Ka oli neil õigus oma otstarvete täitmiseks omandada maju, kus seisused pidasid oma koosolekuid.

Igal gildil oli oma vanematekogu, mille gildi liik-

ka erakordsete maksude määramine vanemate kogu või magistraadi ettepanekul ja 6) kõik asjad, mis puudutasid gildide elu või kogu kodaniku- seisust ja millele otsustamise kohta magistraadi ettepanekul gildid pidid avaldama oma arvamise või nõusoleku.

Nagu ajaloolisest allikaist näha, oli Balti linna- nade administratiivne, kohtulik ja politseiline võim magistraatide käes, kuna gildid olid nende

Uute ruumide avamisaktus Kaubandus-tööstuskosjas 11. XI 33.

med oma peakoosolekul valisid teatud aja peale, kuid vanematekogu altermann valiti eluajaks. Korraldusi peakoosolekuid peeti kaks korda aastas: suure paastu neljandal nädalal (Laetare) ja detsembrikuus; erakorralisi aga tarviduse järgi. Erakorralised peakoosolekud kutsus kokku vanemate kogu kas omaenda algatusel või magistraadi ettepanekul. Peakoosolekust osa võtma oli kohustatud iga liige; ärajäämise eest oli rahaträhv.

Peakoosolekute otsustamisele kuulusid järgmised asjad: 1) uute liikmete vastuvõtmine, 2) vanemate kogu liikmete valimine; 3) tegevuse ja kassapidamise aruande kinnitamine; 4) kõigi gildide ametmeeste valimine; 5) liikmemaksu kui

abiorganid. Et aga viimased olid organiseeritud kodanike kogud, siis olid nad ühtlasi ka seisused selle sõna otseses mõttes. Gildid ei kaotanud 1881. aasta kohtureformi läbi oma avalik-õiguslikke omadusi. Selle reformi põhjal läks ainult valvamisõigus gildide tegevuse üle kubermanguvalit- suse kätte ja gildide poolt valitud ametmehed kuulusid kinnitamisele nende ameteis kubeneri poolt. Ka on 9. juuli 1889. a. seaduses gildid selge sõnaga nimetatud seisuslikeks asutusteks.

See seadus ei muutnud gildide sisemist korraldust kui ka uute liikmete vastuvõtmise viisi. Jäi alale ka gildide korporatiivne ehitus ja nende tegevuse avalik-õiguslik alus.

Mis puutub gildidesse teistes linnades, siis olid kaupmeeste ja käsitöölise gildid peale Tallinna veel Tartus, Pärnus ja Narvas.

Jääb veel lahendada küsimus, kes olid siis gildide liikmed? Öeldakse, et gildide liikmed olid ainult sakslased. Aga ka see on täieliselt alusetu väide. Gildide koosseisu üle saame selguse läbi vaadates gildide liikmete nimekirju. Neis leiame saksa soost isikute kõrval ka eesti ja vene soost isikuid. Näiteks Tartu Suure- ja Väike-gildi nimekirjas leiame nimesid: Leppik, Jauram, Resvov ja Jekimov. Järelikult oli gildide liikmeiks kaupmehi ja tööstureid peale saksa rahvuse ka veel teistest rahvustest.

Ei või aga jätta märkimata, et Tallinna Kanuti gildis siiski kuni viimase ajani peeti kinni kindlast saksa joonest. Gildivend pidi oskama saksa keelt. Kes seda ei osanud ja kes ka muidu saksameelseile „vendadele“ ei näinud olevat küllalt „omamees“, selle vastuvõtmise gildi oli küsitav. Ta kukutati vastuvõttudel järjesti läbi.

Meie praeguseski Kaubandus-tööstuskojas on liikmeid, kes võiksid rääkida huvitavaid lugusid sellest, kuidas gildivennaks vastuvõtmisel talitati, ja kes ise alles pärast pikki võitlusi leidsid vastuvõtmist, olgugi et nende vastu ei olnud muud midagi ette tuua kui seda, et oldi... eestlane!

Ajaloo-ratas tegi aga suure pöörde. Suur maailmasõda paiskas ümber troonid ja kroonid, ta muutis riikide piirid, ta andis rõhutatud rahvastele enesemääramise õiguse.

Tekkis iseseisev ja rippumatu Eesti vabariik. Seisused ja eesõigused kaotati. Surmakell helises ka vanadele gildidele nende endises kujur.

Asutava Kogu poolt 9. juulil 1920. a. vastuvõetud seisuste kaotamise seadusega lõpetati gildide tegevus Eestis ja gildide varandused võeti vabariigi valdamisele töö- ja hoolekandeministri kaudu; sealjuures kohustas aga Asutav Kogu vabariigi valitsust ajaviimatult välja töötama seaduseelnõu nende varanduste edaspidise saatuse kohta.

Selle seaduseelnõu väljatöötamine venis esialgu seepärast, et ei olnud kaupmeeste ja töösturite avalik-õiguslikku esindust, kellele neid varandusi kavatseti üle anda, ja alles pärast Kaubandus-tööstuskoja ellukutsumist ja ta osakondade moodustamist hakkas küsimus liikuma.

Vahepeal olid aga nende varanduste suhtes ilmunud mitmed pretendendid: endised gildivennad olid ise endid jälle hakanud koondama mingisuguse koonduse nime all ja nõudsid osa neist varandustest; linnaomavalitsused leidsid korruga,

et nemad on õiged pärijad, ja tööliste ringkonnad arvasid, et ka nemad peaksid gildide varandusest saama osa. Tuli kaubelda gildide varanduste pärast nagu Rooma sõdureil Kristuse kuue pärast. Ja lõpuks tahtis riik ise neist varadest saada osa endale.

Alles 5. veebruaril läinud aastal võttis riigikogu vastu „Endiste gildide varade korraldamise seaduse“, mille järgi Kaubandus-tööstuskojale antakse omanduseks end. Tallinna St. Kanuti gildi kinnisvara Tallinnas, Pikal uul. 20 (ja Pühavaimu uul. 5, kinnistuse numbrid 70 ja 72).

Seega olid vaidlused gildide pärandusvara kohta lõppenud ja St. Kanuti gildi, kui töösturite organisatsiooni varandus määratud Kaubandus-tööstuskojale kui õigele ja seaduspärasele pärijale.

Selle juures tahan aga tähendada, et mina, kui Kaubandus-tööstuskoja juhatuses esimees, ei täidaks oma kohust, kui ma jätaaksin märkimata need võrratamad teened, mis on ühel meie kodanikul kõigis neis gildi varade lahendamise küsimusis.

See kodanik on meie praegune väga lugupeetud riigivanem härra Konstantin Päts. (Kauakestvavad ovatsioonid.)

Tema algatus see oligi, et endiste gildide varadest peab saama osa ka kaupmeeste ja töösturite avalik-õiguslik esindus — Kaubandus-tööstuskoda.

Juba 1924. aastal, kui töötas Kaubandus-tööstuskoja elluviimise ajutine komitee, andis härra Päts, mainitud komitee esimehena, märgukirja toleleagsele valitsusele, et endiste gildide varanduste jaotamise juures peetaks silmas asutatavat Kaubandus-tööstuskoda kui kaupmeeste ja töösturite avalik-õiguslikku esindust, kel on õigus pretendeerida end. gildide varanduste peale.

Hra K. Pätsi õiglasel ja ausal kaasabil leidis küsimus säärase lahenduse, et Kaubandus-tööstuskoda täna võib end. St. Kanuti gildi kinnisvara nimetada oma omanduseks ja selle kinnisvara ümberehitatud ruumid pidulikult avada.

Saades riigikogu tahtel väärtusliku kinnisvara tuli kojal kaaluda, kuidas seda kinnisvara kasutada. Hoone oli säärases seisukorras, et koda seda oma otstarbeiks kasutada ei saanud.

Koja juhatus esines koja peakoosolekule ettepanekuga maja ehitada ümber, et koda seda võiks oma ülesannete teostamisel tarvitada ja et see oleks ka vääriline esindushoone meie kaubandusele ja tööstusele.

Lõpuks lubatagu mul veel mõni sõna ütelda ehituse läbiviimise kohta.

See hoone siin, milles viibime, on osaliselt püstitatud alusmüüridele, mis on pärit 14-dast sajandist. Nimelt ehitati aastal 1864 vana ajalooline, 1829. a. ehitatud, gildi maja ümber sellaseks nagu tema praegu väliselt esineb — pseudogootika stiilis.

See ruum siin, meie praegune pidusaal, on samuti pärit tollest ajast ning sisaldab oma kaunistusis rokokoo elemente.

Enne ümberehitust asetsesid selle saali kõrval kummalgi pool puust keerdtrepid, mille kaudu pääsis teistele majakordadele, kus leidis vähemaid ja suuremaid ruume mitmesuguseiks otstarbeiks.

Kui Kaubandus-tööstuskoda asus maja ümberehitamisele vastavalt oma nõudele, siis oli peaaülesandeks lahendada, esiteks, kuidas saada ebatavaliselt sügavasse hoonesse enam valgust; teiseks, kuhu asetada nüüdsele nõudele vastavad trepid ja, kolmandaks, kuidas rühmitada ruumid. Pikemate kaalumiste järele ruumide rühmituse suhtes jõuti viimaks otsusele, et esimene kord ja osa keldrikorrast tuleb jätta nagu varemaltki seltskondlikeks otstarbeiks, nagu pidude korraldamiseks, suuremate koosolekute ja kongresside pidamiseks.

Teine kord, vasemat kätt suurt saali, pidi leidma kasutamist büroode ja koosolekuruumide näol, missugused antakse juhatuse poolt kasutada kaubandus-tööstuslikele organisatsioonidele. Teisele korrale, paremat kätt suurt saali, otsustati ehitada 4 bürooruumi, milliseist ühte on asetatud koja raamatukogu, kuna teisi kolme kasutatakse koja tööruumideks. Kolmandale korrale otsustati asetada kõik muud Kaubandus-tööstuskoja tööruumid ja üks koosolekute saal.

Puht-arhitektoonilisest seisukohast otsustati säilitada hoone endiste fassaadide ja suure saali ilme, kuna teiste ruumide käsitamise suhtes jäeti

arhitektile enam-vähem vabad käed. Hoone projekteerimise töödega tehti algus läinud aasta aprillikuus, kusjuures pandi toime 3 võistlust Kolmandal võistlusel tuli esikohale arhitekt Edgar Kuusiku projekt, mille järgi märtsikuus käesoleval aastal asuti tööde läbiviimisele.

Projekti kohaselt tuli hoone osad nii paremal kui ka vasemal pool pidusaali ehitada ümber täieliselt. Samuti tuli täiesti ehitada ümber hoone III kord. Tulid korraldada hoone konstruktsioonis ilmsiks tulnud puudused; tuli ehitada ajakohane keskkütte sisseseade, mis-sugune ülesanne ümberehituse kulusid märksa suurendas. Ka tuli hoones valgustusvõrk ja igasugused muud tööd viia läbi, tihti peale suuremate raskustega ja kuludega kui uue hoone ehitamise juures.

Kõik peale hoone välis- ja saaliseinte tuli lammutada. Tuli uuendada ja seada korda nii mõndki, mis ehitustööde kirjelduses ei olnud ette nähtud. Pean tarviliseks teatada, et koja ümberehitamine on läinud maksma ümarguselt Kr. 87.000.—.

Millisel määral maja ümberehitamine ja ta sisustamine on õnnestunud, see jäägu siinviivate lugupeetud koja liikmete ja külaliste otsustada.

Ehituskomisjoni kuulusid esimehena Joakim Puhk ja liikmeina ins. Alfred Simisoff ja Karl Mikita, kellest viimane kahjuks enam elavana ei viibi meie keskel. Surm katkestas ta energilise tegevuse ka selles kojast enneaegu ja komisjonil tuli töö lõpetada vähenenud koosseisus. Ehitustööd juhatas ehitusmeister hra R. Treubeck, keda tööde juures tabas raske õnnetus — hra Treubeck kukkus maja kolmandalt korralt alla ja sai raskeid vigastusi, kuid meie rõõmuks on ta täna jälle tervena meie keskel.

Kaubandus-tööstuskoja hoone pidulik avamine.

11. nov. 1933. a.

Kaubandus-tööstuskoja uus kodu, end. Kanuti gildi majas, oli juba õnnistamispäeva hommikul lipuehtes ja suur saal, poodium, trepikäigud ja hallid loorberpuudega kaunisti ilustatud. Juba vara hommikul oli kogu hoonest elav liikumine, sest enne peakoosolekut pidasid sektsioonid veel oma täiskogu koosolekuid.

Peakoosolek, mis oli möödunud erakordselt kiiresti ja üksmeeles, lõppes kell veerand üks, ja juba kolmveerand üks ruttasid külalised, sa-

muti koja liikmed, uuesti kaunistatud suure saali õnnistamise aktusele.

Ilmunud olid ka hra riigivanem K. Päts, valitsuse liikmed, riigikogu esimees, terve rida kõrgemaid ametnikke, organisatsioonide esindajaid ja enam kui 80 koja liiget. Välismaalt olid tulnud aktusele Prantsuse kaubandusministri esindaja hr. Depret-Bixio, Kaunast majandusringkondade esindaja dir. P. Baltuška, Meemeli kaubanduskoja poolt hr. R. Adomeit, Riia — bõr-

sikomitee esimees prof. E. Birkhahn, siis veel hr. hr. W. Held, A. Kuran, D. Muške, R. Bettmann, Janis Veciņš, R. Weidemann, V. Kuze, M. Kalnin, Poolast — senaator Ewert ja dr. Loth, ja Berliinist dir. H. Tengemann.

Uute ruumide õnnistamist toimetas õpetaja Stokholm, pidades päevakohase vaimuliku kõne. Vaimuliku talituse järele asus koja juhatus täies koosseisus poodiumile laua ümber. Kõnetooli asus koja esimees Joakim Puhk, kes pidas huvitava ja sisuka kõne, heites pilgu tagasi gildide ajalukku, mille hoone alusmüüridel asetseb nüüd uuendatud kujul kaupmeeste ning töösturite avalik-õigusliku esinduse maja — Kaubandus-tööstuskoda.

Kõneleja tuletas meele suuri teeneid, mis on meie praegusel riigivanemal hr. Konstantin Päts'il Kaubandus-tööstuskoja saamise ja temale Kanuti gildi hoone omanduseks andmise loos. Vaimustatud ovatsioonid hr. riigivanemale ei tahtnud lõppeda.

Joakim Puhk'i kõne on teisel toodud ära täieliselt. Ta lõpetas oma kõne ülevaatega koja hoone ümberehituse käigust ja raskustest, mis tuli võita selle ümberkorraldamisel.

Oma kõne lõpul koja esimees hr. J. Puhk, koja korralise peakoosoleku ülesandel, teatas järgmist:

Kaubandus-tööstuskoda, pühitsetes täna oma uute ruumide pidulikkude avamist, võttis arvesse neid võrratuid teeneid, mis on härra Konstantin Päts'il meie rahvamajanduse alal ja Kaubandus-tööstuskoja ellukutsumisel, samuti kojale kinnisvara üleandmisel, mille ümberehitatud ruume praegu pühitseme.

Hinnates kõrgelt neid teeneid otsustas Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek tänasel koosolekul:

nimetada riigivanema härra Konstantin Päts'i kaubandus-tööstuskoja aunnõunikuks.

Teadaanne võeti koosviibijate poolt vastu suurte auavaldustega riigivanema K. Päts'i aadressil.

Algasid tervitused. Esimesena asus kõnetooli riigivanem hr. Konstantin Päts, üteldes enese ja vabariigi valitsuse nimel parimaid soov. Edasi kõneles hr. riigivanem pikemalt Kaubandus-tööstuskoja tegevuse esimestest sammudest, millal tema, olles koja nõukogu esimees, püüdis sulatada kokku väga mitmesuguste huvidega ringkondade tööd. Kokku võttes ütles hr. riigivanem järgmist:

Me ei asunud looma riiki mitte mõnele tühjale saarele, vaid ajaloolisele alusmüürile, mis oli ehitatud enne meid. Saatuse tahtel tuli meil

seda tööd jätkata, mida oli tehtud aastasadu. Saagu see töö meie tõsiseks elu ülesandeks. Loodan, et kaubandus-tööstuskoda, kes jätkab oma ajalooliste eelkäijate tööd, suudab seda vääriilselt jätkata.

Kui Kaubandus-tööstuskoja loomise ajajärgul valitses kartus, et koda nii laialdasel kujul, kus ühte ja samasse asutusse on koondunud väga mitmesugused huvialad, ei suuda täita oma ülesannet, siis on need kartused osutunud asjatuiks. Laialivalguvate huvidega ringkonnad on sulanud kokku ühiseks tervikuks. Kaubandus-tööstuskoda, nagu see tegutseb meil, on ainus omapärane kogu maailmas. Koja struktuur on seatud säärasele alusele, et siin kõik ringkonnad leiavad koostöö võimaluse. Koja töö on kannud vilja, ta seisukohti arvestavad ametkonnad ja asutused. Ka vabariigi valitsus on Kaubandus-tööstuskoja argumentide mõjul sageli oma töös vahetanud suunda.

Demokraatlikul alusel püsiv riigivõim peab looma koostöö kutseliste organisatsioonidega. Kogu maailmas võib märgata uusi püüdeid riiklikes korrastusis, nihutades esiplaanile majanduslikud huvid. Siin on kutselistel koondustel kodade näol oma kindlad ülesanded. Ka meil tuleb seesugusele koostööle pöörda suuremat tähelepanu. Peame looma uusi kodasid, et nende kaudu kutseliste ringkondade arvamine võtaks selgema kaju. On kindel, et ka töövõtjad peavad saama oma koja, samuti intelligents. Need kojad tuleb liita võimsaks keskuseks riiginõukogu näol, kelle arvamine oleks mõõduandev. Riigivanema kõne järele lauldi vaimustusega riigihümni.

Edasi tervitas Kaubandus-tööstuskoda majandusminister K. Selter, kes märkis oma kõnes, et koostöö valitsuse ja Kaubandus-tööstuskoja vahel juba nende aastate jooksul, millal koyal ei olnud oma ruume ja ta pidi asuma tüürkorteris, andis rahuldavaid tulemusi, ja avaldas lootust, et nüüd, millal koja töötingimused on tunduvalt paranenud, see koostöö üha areneb ja süveneb.

Järgnesid tervitused prof. Lothilt (Poola), senaator Ewertilt (Poola), Põllutöökoja esimehelt kindral Sootsilt, Eesti-Vene kaubanduskoja esimehelt Leo Sepalt, dir. Baltuškal (Leedu), Ühistegelise Liidu esimehelt dir. Kaselt, Läti börsikomitee esimehelt prof. E. Birkhahnilt (Läti), kes annetas kojale kallihinnalise hõbevaasi, Eesti Panga presidendilt J. Jaaksonilt, Pikalaenupana presidendilt P. Öpikult, börsikomitee esimehelt dir. B. Rostfeldtlt, Vabrikantide Ühisuse esindajalt dir. H. Koltsilt, Keske- ja Käsitöösturite Ühingute Keskkonduse

esimehelt Naeriselt, Tallinna Kaupmeeste Seltsi esimehelt J. Tustilt, Juudi Kaupmeeste Seltsi esimehelt dr. B. Mirvitzilt, Tallinna Kaubanduskoja esimehelt Ströhmilt, Laevaomanike Ühingu esindajalt dir. Neuhausilt. Rea traaditeel tulnud õnnesoove kandis ette koja direktor M. Hurt.

Koja suur saal oli pidulikult valgustatud ja osavõtjad lahkusid aktuselt rõõmsas meeleolus, et õhtul kell 21 tulla tagasi pidusöögile.

Pidulaud kahes saalis oli kaetud 200-le inimesele, kuhu peale riigivanema, vabariigi valitsuse liikmete ja kõrgemate ametnike oli ilmunud ka väliskülalisi ja suur arv koja liikmeid. Saal oli kaunisti loorberpuudega dekoreeritud ja säras kroonlühtrite heledas valguses.

Koja esimees hr. J. Puhk oma lauakõnes ütles järgmist:

„Härra riigivanem, väga austatud külalised, lugupeetud koja liikmed!

Meie majandustegelaste esindajate pere on täna koos Kaubandus-tööstuskoja uute ruumide avamise puhul.

Saatuse tahtmisel on meie kojale ruumid pidanud andma vana auväärne ja ajalooline St. Kanuti gild. Nende seinte vahel on mitmeid põlvi pidanud oma koosolekuid, istungeid ja pidustusi Tallinna töösturite pere.

Need ajaloolised seinad on üle elanud mitmeid päevi — küll lõbusaid, küll kurbi. Olgugi et ajalooramat Kanuti gildi kohta ei räägi sääraseid lugusid nagu Suur-gildi kohta, mis oli kaupmeeste koonduseks, oli temagi vaikseks pealtvaatajaks, kuidas vanul „hail päevil“ gildivennad pidutsesid.

Meie kaupmehed ja töösturid istuvad täna siin kaetud laudade ääres, meie pidutseme, aga meie pidustus on vaid nõrk vari endiste kaupmeeste pidustustest.

Ajaloo kirjutaja ütleb, et 16. sajandil Suur-gildi vendade pidude puhul aamide viisi oli õlut ära tarvitatud, nii et gildi maja põrand tuli õlgedega katta, muidu oli libe liikuda. Pidustusteks oli tapetud mitu härga, et oleks rooga, millega gildivennad võiksid täita oma kõhtu. Lauad vajusid kokku hõberiietade all ja naised nõrkesid ehte all, mis neil oli kanda. Tol ajal lõbutseti teisiti!

Ega Tallinna magistraat muidu olnud sunnitud Suur-gildi paluma, et viimane oma vendadele korralduse teeks, et uulitsal tantsides kavalid oma daame ei tõstaks nii kõrgele, et kleidisaba tõuseb üle puusade... Kanuti gildi vennad olid küll tagasihoidlikumad, aga oma „korralikud“ pidud pidasid nemadki. Tolleaegne kaupmees ja tööstur oskas oma äri juhtida ja oskas ka pidutseda.

Ajad muutuvad ja ühes sellega ka meie. Gildide pidustused langesid ajalukku ja ajalukku on langenud ka gildid ise.

Ajalooratas on teinud pöörde, palju on saanud teiseks. Gildid on surnud, aga nende hauad ei ole rohtunud. Endised kombed on muutunud, aga kaupmehed ja töösturid on jäänud. Vanad korraldused on kadunud, aga uued on astunud asemele. Neis ruumides, kus varemalt valitses kitsas kastivaim, asub nüüd Kaubandus-tööstuskoda kui meie kõikide majandusalade avalikõiguslik esindus. Ei ole enam ühelgi kaupmehel või töösturil muret, kas teda gildivennaks vastu võetakse, oma koja valimise õigus on nüüd kõigil. Ei aruta enam kaupmees oma küsimusi Suur-gildil ja tööstur Väike-gildil, vaid mõlemad istuvad ühes saalis ja ühe laua taga. Ja kui omal ajal gildid magistraadi kõrval linna majanduslike asjade arutamises võtsid osa, siis kõneleb Kaubandus-tööstuskoda tänapäev majanduslikes küsimustes kaasa nii valitsuse kui ka parlamendi ringkondade juures.

Ei ole põhjust seepärast minevikku taga nutta.

Me peame oskama endile olevikus luua soodsa olukorra. Peame võitlema, et end vääriliselt panna maksma.

Meie maja välist seinu ilustavad kaks kuju: kuningas Kanuti ja Martin Lutheri kuju. Üks kujuteleb riiklikku mõtlemisviisi, teine — vaimu ilma. Nende vahele on nüüd paigutatud koja embleemid.

See tuletagu meile alati meele: riiklik mõtlemine ja avar ning selge vaim juhtigu meie koja tegevust!

Ja vana ajalooline maja ise, olgugi sise-miste uute ruumidega, üteltu meile alati: kaupmees ja tööstur oli ja jääb, ainult uuel ajal uue vaimuga edasi! Gildid ja tsunftid on surnud, elagu selle asemel kaupmeeste ja töösturite ühine ja vennalik koostöö!

Tõstan oma klaasi härra riigivanema, austatud külaliste ja koja liikmete terviseks!“

Teiseks kõneles majandusminister K. Selter, märkides majanduslike organisatsioonide, nagu seda on Kaubandus-tööstuskoda, suurt tähtsust tulevikus, milleks neid kohustab muudatus meie riigivalitsemise korras, mis hakkab maksma hiljutisel rahvahääletusel vastuvõetud uue põhiseadusega.

Järgnes veel terve rida lauakõnesid. Nõukogu esimees hr. J. Sihver avaldas tänu koja juhatusele eesotsas hr. Joakim Puhkiga uue hoone avamispidustuste korraldamise eest.

Istuti lõbusas vestluses koos kaugel üle kesköö.

Kinnisvarade hindamine olgu õiglane.

Oleme korduvalt võtnud sõna kinnisvarade maksustamise kohta linnades, mis ränga koormana lasub tööstus-kaubanduse ettevõttele ja eriti ülekohtusena tundub kinnisvarade ebaõiglase hindamise tagajärjel. On rida kinnisvarasid, mille kohta ei tohiks hindamisel tarvitada teistega ühesuguseid aluseid. Nii näiteks asetseb Tallinnas rohkesti vanu kaubaaitu, mis juba rohkem kui 50 aastat tagasi püstitatud vastavalt sootu isesugustele nõuetele, mis täiesti erinevad nüüdisaja tingimustest. Nad on ehitatud hästi suured ja kõrged, ning praegustes oludes ei leia täielist kasutamist isegi nende põrandapind, veel vähem kogu aitade kubatuur. Puuduvad täiesti suured kaupade partiid, mille jaoks aidad omal ajal püstitati. Selle tagajärjel on nende kinnisvarade tulutoovus, loomulikult, väga suuresti langenud, kuna aga hoonete korrashoiu kulud on jäänud endiseks või hoonete vananemise tõttu veel märksa suurenenudki, sest alatiste remontide peale tuleb kulutada järjest suuremaid summasid.

Vaatamata sellele, et kinnisvarade tulud eriti viimaste aastate jooksul on tunduvalt kahanevad, et ole kinnisvaradel lasuvad maksud sugugi vähenenud, vaid, otse vastupidi, need on võrreldes endiste aastatega suuresti tõusnud. Kõigepealt peaks iga maks olema õiglane ning vastama maksustatava objekti tõelisele väärtusele ja temast saadavaile tuludele. Ei saa ometi pidada loomulikuks nähtuseks, kui maksude tasumiseks teatava objekti eest tuleb hankida raha sootuks kõrvalistest allikatest, mis maksustatava objektiga ei seisa vähimaski ühenduses.

Kui kinnisvarade hindamise määrused nõuavad, et ettevõtete kinnisvarad maksustataks

nende väärtuse järgi, siis toimetatagu seda hindamist ka õiglaselt ja määratagu maksud, mida kinnisvarad tõeliselt suudavad kanda. Ei saa pidada normaalseks, kui kinnisvarad, mis kannatavad teistega võrreldes mitmesuguste puuduste all, maksustatakse ühesuguselt teistega, mis aga nende puuduste all ei kannata. Tihti maa-alade väärtuse kindlaksmääramisel ei arvesta linn need asjaolusid, kuna selleks puuduvad hindamise määrustes vastavad eeskirjad. Nii näiteks kannatavad raudteevõrgu läheduses asetsevad kinnisvarad rängalt suitsu ja tahma all, mis rikub hoonete katuseid, vähendades tunduvalt hoonete väärtust. Nagu teada, ei tohi ehituste määruste kohaselt põletispuude ja lauamaterjalide ladusid asetada vastu planku ja sääraсте ladude ning plangu vahele peab jääma teatavas suuruses vaba maariba. See nõudmine vähendab tunduvalt sääraсте maa-alade tulukust. Säärasted krun- di osad kui ka teede ja raudteeliinide all asetsevad maa-alad, mis ei anna mingisugust tulu, ei tohiks üldse kuuluda maksustamisele.

Kõiki neid asjaolusid tuleks kinnisvarade hindamisel võtta arvesse, sest need puudused vähendavad kinnisvarade väärtust. Linn peaks töötama välja juhtnõõrid, kuidas toimida varanduste hindamisel juhtumil, kui kinnisvarade maa-alasid ei saa ühel või teisel põhjusel täiel määral kasutada, sest linnavalitsuste üheks ülesandeks on ka kaubanduse ning tööstuse arendamine ja kaitsmine.

Kui aga ettevõtteid mõttetult koormatakse üle jõu käivate maksudega, siis on see kaubanduse ja tööstuse hävitamine, mitte aga arendamine.

Mõningaid märkmeid praeguse majandusliku seisukorra kohta ja väljavaateid tulevikku.

K.-t.-koja esimehe J o a k i m P u h k i kõne koja peakoosolekul 11. nov. 1933.

Koja juhatus on tänase täiskogu kutsumud kokku peamiselt selleks, et vastu võtta koja 1934. a. eelarve.

Tavaliselt olen eelarvete vastuvõtmise puhkudel peakoosolekuil esinenud koja tegevuskavaga järgneva aasta peale. Praegusel korral jääb see ära, sest koda oma praeguses koosseisus istub viimast korda ega saa oma järelevalijale tegevust ette määrata. Seepärast lu-

batagu mulle vaid koja eelarve sissejuhatuses teha mõningaid märkmeid meie praeguse majandusliku seisukorra ja tuleviku väljavaadete kohta.

Et minul tänavu on palju kordi juba tulnud esineda ülevaadetega meie majanduslikust seisukorrast, siis märgin vaid üksikuid momente, mis omavad tähtsuse.

Kõigepealt mõni sõna meie panganduse prae-

gusest seisukorrast pärast kroonikursi allaviimist.

Kui hoiusummad erapankades 1932. aastal kahanesid, siis kestis see kahanemine ka veel käesoleva aasta juulikuuni edasi. Kuid juulikuust peale, kui kroonikursus juba oli muudetud, kadus kodanikel kartus rahaväärtuse uuesti ümberhindamiseks, sest kroon oli juba viidud alla 28. juunil, ja me nägime rõõmustaval viisil, et hoiusummade väljavõtmine pankades lõppes.

1-ks septembriks k. a. tõusid hoiusummad niisama kõrgele kui nad olid 31. detsembril 1932. a.

Praegusel korral on pankades hoiusummasid umbes 29.000.000 krooni ümber.

Mis puutub krediitide liikumisse pärast kroonikursi allaviimist, siis näitavad sisevekslid langust, teiste sõnadega — heade krediitide nõudmine sisemaal on vähenenud.

Sisevekslite ulatus piirdub praegusel momendil umbes 14 milj. krooniga.

Mis puutub välisveksleisse, siis on nende arv tõusnud. Kokku on aga laene praegu välja antud umbes 50 milj. krooni.

Garantii-operatsioonid on kõvasti elavnenu. Need on aasta algusest 4.600.000 kroonilt tõusnud 6 milj. kroonile.

Meie keskpanga — Eesti Panga — krediidi kogusumma on paari miljoni krooni võrra vähenenud. Vähenemine on sündinud peamiselt vekslite portfelliga, umbes 1 milj. krooni ümber, ja teiste laenude juures umbes 1,5 milj. kr. ümber.

Pangatähtede ringvool püsib umbes samas kõrguses. Kulla tagavara seevastu on järjekindlalt tõusnud ja kattevara vahakord jooksvate kohustuste vastu aina paranenud ning moodustab praegusel momendil juba 49,03%. Et aga Eesti Pank oma aruandis kattevara ja kulla jaoks uut kurssi, mis 28. VI 33 maksma pandud, tarvitusele pole võtnud, siis arvestades valuuta ja kulla hinna tõusu 51%-ga saame kattevara 75%, mis on üks parimaist kogu Euroopa panganduses.

Protestitud vekslid 1932. aastaga võrreldes on käesoleval aastal nii arvuliselt kui summaliselt tunduvalt vähenenud. See ei tähenda veel, et meie kaubandus seetõttu oleks palju paranenud. Osaliselt on põhjustanud vekslite protestide vähenemist ka kaubanduslike läbikäikude kokkutõmbumine. Kui läinud aastal kuni 1-se septembrini läks protesti umbes 8,5 milj. krooni eest vekslid, siis on käesoleva aasta samal ajavahemikul neid protestitud umbes 5 milj. krooni ümber. Seega suur ning rõõmustav tagasimineks veksliprottestide alal.

Mis puutub meie kaubandusse, siis on üldi-

selt teada, et selle elustamine, eriti väliskaubanduse alal, ei oene meist üksi. Peasi, et hoiaksime oma kauba- ja maksubilansid tasakaalus. Seda oleme käesoleval aastal ja ka eelmisel aastal saavutanud.

Meie väliskaubandus on aktiveerunud järjekindlalt ja näitab 1. oktoobriks s. a. ligi 6 milj. krooni. See on juba meie oludes nimetamisväärne summa.

Pealeselle võime rõõmustavalt märkida ara, et kursimuutmise tõttu on talunikud oma või eest viimastel kuudel saanud märksa rohkem hinda kui varemalt. See tähendab aga meie kaubandusele maa ostujõu tõusu. Ka nisude ja osalt rukki eest on talumees tänavu sügisel saanud raha.

Mis puutub linadesse, siis on turu seisukord veel selgusetu, kuid paistab, et tänavune linade hind kroonikursi languse tõttu on mõnekümne protsendi võrra kõrgem eelmise aasta omast. Ka on linade saak 500 tonni võrra suurem kui eelmisel aastal.

Puuturul on märgata tunduvat elavnemist. Müügile määratud metsalandid, mis eelmistel aastatel osalt isegi jäid ostmata, realiseeritakse suure hinnalisandusega, mis mõningail juhtumil kannu hinna pealt teeb välja kuni 2 ja rohkem sadasid protsente. Metsakaubandus töötab eelseisval hooajal tõusta 50—60 tuhandele standardile metsamaterjaali väljaveos, mis paneb liikuma vähemalt 7 milj. krooni. Võib oletada, et metsatööstus talvel annab tööd ligi paarikümnele tuhandele töölisele.

Kui nüüd ootame teatud elustust oma kaubandusele eeloleval sesoonil, siis mõistame ometi küllalt ka neid raskusi, millega kaubandusel tulevikus tuleb võidelda. Ei ole lootust, et lähemas tulevikus kaoksid lõplikult kontingendid ja litsentsid. Kuigi Eestis ses suhtes on läinud kergemaks, siis näeme, et terve rida teisi riike kaubandusele loodud takistusi hoiab edasi.

Eesti Panga poolt korraldatud ankeet näitab, et meie kaubanduse lühiajalised välisvõlad on ühe aasta jooksul ligi 50% vähenenud. Just seda asjaolu tahan rõõmustavalt siinkohal alla kriipsutada, olgugi et ajakirjanduses vilksatas teade, et meie kaubanduse võlad välismaile eelmise aastaga võrreldes ainult 500.000 krooni võrra olevat vähenenud ja praegusel korral moodustavad 14 milj. millegagi, kujuneksid need 14 miljonit praegu eelmise aasta kursi alusel vaid 9 milj. krooniks.

Meie suurtööstuse väljaveateisse süvenedes tundub ka seal soodsamaid võimalusi. Kui varemalt paberivabrikud töötasid mõne päeva nä-

dalas, siis käib seal praegu töö kõigil tööpäevadel. Tellimisi on paberivabrikul pikemaks ajaks, olgugi et hindade suhtes nii mõndki veel jääks soovida.

Vineeritööstuse alal ei ole tõus end veel tunda annud, sest puudub veel toormaterjaal, kuid nagu kuulen, on vabariigi valitsus kasepakkuude müügi asjus sõlminud lepingu ja seega kindlustanud vineeritööstusele produtseerimise võimaluse. Ka on see tööstusharu tööliste palku 10% võrra tõstnud.

Linaketramise alal, kus varemalt täie koormatusega ei töötatud, on asi tublisti paranenud ja töötatakse nädal läbi (linaketramisvabrik). Ka tööliste arv seal näitab tõusu. Ühtlasi on üks linaketramisvabrik 10% võrra oma tööliste palku tõstnud. Metallitööstuse alal ei ole märgata tagasiminekut, olgugi et suuremad tellimised pikemaks ajaks puuduvad.

Kokkuvõetult võin ütelda, et lubatud momendil on märgata suurtööstuse elavnemist.

Mis puutub meie väike- ja kesktööstusse, siis, nagu viimasel käsitöölaliste kongressil selgus, on tööliste arv ka seal tunduvalt tõusnud. Siseseveo takistused, mis muudel aladel end raskustena tunda andsid, on väike- ja käsitööle tulnud isegi kasuks, sest paljusid kaupju, milleks valuutat ja litsentse pole antud, on hakatud sise maal valmistama.

Laevanduse alal on tonnaaž käesoleval aastal mõnieteist tuhat suurenenud. Läänud hooaeg ei olnud küll laevandusele kerge, kuid siiski on saadud ots otsaga kokku ja seda ainult seetõttu, et meie merimehed ei ole peljanud ei Jäämerd ega Aafrika randu.

Ees seisab raske talv, järjest süveneva aurtarkia tähe all, kus keegi teiselt riigilt midagi osta ei soovi ja loomulikult ka laevadega midagi vedada ei taha. Kui läinud aasta talvel meil tööd leidis 35 laeva, siis on karta, et tänava see arv väheneb. Praegu on meie laevasõidu sektsiooni esimees laevanduse prahtide hankimisel välismail. Loodame, et see reis tal õnnestub.

Laevandus annab meile aastas umbes netto 4 milj. krooni (andmeil 1928., 1929. ja 1930. a.). Pealeselle saab tööd ümarguselt 3.000 merimeest. Meie maksubilansi parandamiseks on laevasõidu väljaarendamine hädatarviline. Meil on kindel usk, et meie merimees oma sitkusega ja ettevõtlikkusega kõikjal lööb läbi.

Nüüd mõni sõna meie majanduspoliitikast ja väljavaateist tulevikku.

Ei saa ütelda, et viimasel ajal mõnd suuremat muudatust oleks sündinud majanduspolii-

tikas. Samuti nagu varemaltki lasub riigi raske käsi eramajandusel. Võtkem näiteks metsalankide oksjonid ja me näeme, kuidas riik end seab eesõigustatud seisukorda. Riiklikel metsatööstustel võimaldatakse välispool võistluspakkumist omandada ja valida metsalanke, kõnelemata sellest, et kasutatakse metsnike ja metsavahtide tööjõudu.

Ka pole paranenud lugu meie rukkimonopoliiga, olgugi et riik sellelt on saanud miljoneid ja miljoneid kroone kahju. Praegu seisab riiklikes ladudes mitukümmend tuhat tonni eelmiste aastate rukkisaagist, kuid sellest hoolimata toimetatakse juureostu. Paistab, et puudub rukkita-gavarade realiseerimiseks kindel plaan ja kava. Vaatamata sellele, et rukkita-gavarasid kuhugi mahutada ei ole, sünnib välismailt jõutoitude sissevedu, mille eest tuleb tasuda valuutas.

Ma ei hakka kõnelema kõigist neist vääranähtustest, mis on ilmnunud riigi vahelesegamisel eramajandusse — meid on lõpmatu hulk. Kuid üks asi peaks meie siiski olema selge, ja nimelt see, et kuigi riik arvab end olevat kutsutud eramajanduse vahekordi korraldama, ei tohi ta ometi ise hakata ettevõtjaks, töösturiks või kaupmeheks. See on alati riigile lõpnuud halvasti. Milleks on siis kutsealad, kui riik oma ametnike kaudu neid hakkab asendama. On teada, et riik ei kannata vabavõistlust, sest see on ta ettevõtlikusele kahjulik. Riik ei salli vabavõistlust, mis baseerub üheõiguslusele, sest selles jääks ta alla. Kuid me teame, et just võistlus on arengu ja edu põhialuseks.

Ei saa ütelda, et ainult meil rahvusmajandusseaduste vastu rängalt eksitaks; seda sünnib praegusel ajal ka paljudes teistes riikides.

Viimasel ajal on väliskaubanduses võtnud maad lühinägeline põhimõte ja nimelt — „vorsti vastu“. See tähendab: ostad sa minult, siis ostan ma ka sinult sama summa eest, aga mitte rohkem. Kujutagem enestele ette, et pagarmeistri juure ilmub lukusepp ja teatab, et pagarmeister tal aasta jooksul on lasknud parandada endale lukke ainult 5 kr. eest, kuna aga tema, lukusepp, pagarilt aasta jooksul on ostnud leiba 500 kr. eest. Nii see enam kesta ei või! Üks kahest, kas lasku pagar endal 500 kr. eest lukke parandada või lukusepp ostab ainult 5 kr. eest pagarilt aasta jooksul leiba. Käesoleval korral variseks kokku lukusepp, kes 5 kr. eest ei suudaks varuda küllalt leiba.

Nii on, minu härrad, ka riikidega. Tähtis pole mitte kahe üksiku riigi omavaheline kaubavahetus, vaid tähtis on, et üldkokkuvõttes riigid omavahelises läbikäimises saavutaksid üldise

tasakaalu. See vaid on tähtis, ja aeg oleks rahvastel ja riikidel jõuda sellele arusaamisele ja kapitalide liiklemine jälle jaluldada.

Praegu on deviiside liiklemine takistatud enam kui 40-nes maailma riigis.

Õige ju on, et meil valuuta saamine on veidi kergenenud, kuid millal kaovad kõik takistused, seda pole lõplikult veel ette näha. Ka pole ette näha, mis meid üldse majanduselu korraldamisel ootab lähemas tulevikus.

Ei ole minu ülesandeks koja uuele koosseisule määrata sihtjooni ja koja järgnevale tegevusele programmi. Oma programmi esitab meile juba mõne nädala pärast koja uus esimees. Kuid selge on, et meie majanduselu avaldused poliitilises elus edaspidi kajastuvad teisiti kui seni. Rahvahääletuse tulemuseks oli, et riigikogu koosseis 100-lt liikmelt alandati 50-le. Samuti vähendatakse ka riigikogu tööaja pikkus 6 kuule. On selge, et tulevane koda peab võtma üle teatud osa riigikogu tööst; eriti aga hakkama majanduselu ümber korraldama uue aja vaimu kohaselt.

Kui võimule tulevad voolud, mis eitavad monopoliseerimisi ja sotsialiseerimisi, siis on selge, et komisjonitamine ja kollektiivide ajajärk läheneb lõpule, mille asemele astub ettevõtlik üksik isik, kes oma äri suudab hoida ülal riikliku abita. Temale peab kindlustatama ta töövilja kasutamise õigus, temale peab võimaldatama koguda varasid, et nende abil luua uusi väärtusi.

Vabamajanduslik areng tungib arvatavasti ka põllumajandusse, mis nüüd end on poetanud riigitoetuste ja abiandmistega hõlma alla. Samuti ei kahtle me ka selles, et ühistegevus omab edaspidi samad õigused, mis eramajandus, s. t. et

ta oma privileegiumidest, mis teiste majandus-alade arvel seni aset leidnud, peab loobuma.

Me ei kahtle, et meie riigivõimu ümbermoodustamine ja tulevase koja töö ümberkorraldamine sünnib rahulikult ja kaalutult tihedaks koostööks vabariigi valitsusega.

Selles teadmises lähevad meie majandusringkonnad rahulikult ja kindlasti vastu uuele riigikorrale ja koja valimistele, olles teadmises, et lahkuv koda oma eelkäijaga on 8 aasta vältel nii mõndki suutnud ära hoida, mis meie majandusringkondadele ja nende olemasolule oleks võinud saada saatuslikuks. Suurim teene aga seisab selles, et koda on järjekindlalt ja eksimatult rühkinud vastu vabamajanduse tähistele ja suure kooli annud enda taga seisvaile ringkondadele, õpetades neid majanduslikult mõtlema.

Koja tegelased, kes oma ülesandeid siimaani on võtnud täie tõsidusega ja palju tööd on teinud meie rahvamajanduse kasuks, ei lase end raasugi heidutada nende poolt, kes nüüd koja töö ja algatused kirjutavad eneste ja nende poolt juhitavate organisatsioonide arvele. Võõraste sulgedega ehtimine on lühinägeline uhkus.

Kui meile kõneldakse, et koja vastu valitseb rahulolematuse, siis teame väga hästi, kes seda rahulolematust meie kaupmeeste peres õhutavad, ja teame ka, misjaoks seda tehakse. Kui ka mõningad isikud kõnelevad koja vastu lugupidamise tõstmise vajadusest, siis sünnib see peamiselt selleks, et ennast millegagi lasta välja paista ja enesele tõmmata tähelepanu. Säärasel iseloomul on igal pool ja alati olnud ja ikka seisnud opositsioonis, kas või iseenesega, et aga neid kuuldaks, et aga neid nähtaks.

Teostamatud lootused sotsiaalkindlustuse alal.

Kesk-, väike- ja käsitöösturite kongressi järelkajad.

„Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 20 toodud kesk-, väike- ja käsitöösturite kongressi kirjelduses loeme, et sotsiaalküsimuste referent hr. Sonin leidis, nagu võiks tööliste kindlustusmakse vähendada poole võrra, kui liidetaks kasasad. Siis väheneksid tunduvalt administratsiooni kulud.

Sellele arvamisele vastavalt on kongress võtnud vastu järgnevad resolutsioonid: 1) Tuleks korraldada ümber haiguskindlustus kui ka õnnetusjuhtumite vastu kindlustamine, luues ühise

asutuse, kust võtaksid osa nii ettevõtjad kui ka töölised võrdseis osades, ning riik võiks määrata asutuse juhataja; 2) tuleks vähendada makse sotsiaalkindlustuse alal 50% võrra.

Meile paistab küll uskumiseväärne hr. Sonini soov näha tööõnnetuste vastu kindlustust ja haigekassade valitsemist ühise tööliste ja tööandjate nõukogu käes, keda käsutaks riigi poolt määratud ametnik. Et aga see uuemoeline asutus suudaks imesid korda saata, selles panevad meid kahtlema järgmised arvud:

Haigekassade aruannete järgi (Eesti statistika kuukiri det. 1932. a., lhk. 718) oli kassade sissetulek 1931. a. Kr. 1.704.000.— Eesti Tööliste Kinnit. Ühisuse aruande järgi 1931. a. „ 745.407.—

Kokku Kr. 2.449.407.—

Haigekassade väljaminekud asjaajamise, korteri, valgustuse jne. peale — Kr. 127.100.—, s. o. 7,5% sissetulekust,

E. Tööliste Kinnit. Ühisuse kulud — „ 54.375.—, s. o. 7,9% sissetulekust.

Kokku Kr 178.475.—.

Oli kord aeg, millal jumalik imetegija toitis mõne leivaga tuhandeid. Härra Sonin seda lugu kindlasti ei usu. Aga ta oskas panna uskuma väiketöösturite kongressi, et Kr. 178.000.— arvel võib kõigi sotsiaalkindlustuste preemiate maksjaile jätta tasku Kr. 1.250.000.—.

Öndsad on need, kes usuvad! K. M.

Dispašööride eksamineerimise ja ametisse määramise kord.

Majandusministri poolt kinnitatud 31. X 1933.

Alus: Avarii- ja dispašiseaduse § 53.

§ 1. Eestis on kaks dispašööri. Nende tegevuspiirkonnaks on kogu Eesti. Kui dispašöör lahku Eestist kauemaks kui kaheks nädalaks või kui ta mõnel põhjusel ei saa täita oma kohustusi, peab ta teisele dispašöörile pooleli oleva asjatoimetuse andma üle selle jätkamiseks ning sellest teatama Kaubandus-tööstuskoja juhatusel.

§ 2. Isikud, kes soovivad omandada dispašöörikutse, esitavad Kaubandus-tööstuskoja juhatusel sooviavalduse korraldada sellekohane eksam. Eksami tegemisest on vabastatud isikud, kes varemalt iseseisvat dispašööri-ametit on pidanud.

Isikud, kes eksami on teinud, kuid kahe aasta jooksul pärast seda ei ole ametisse kinnitatud, tulevad uuesti eksamineerimisele.

§ 3. Sooviavaldusele tuleb lisada tõendused selle kohta, et sooviavaldaja on Eesti kodanik, et ta omab kõrgema hariduse ja et ta ei ole kohtulikult karistatud õiguste kitsendamisega. Eksami kulude katteks maksab sooviavaldaja Kaubandus-tööstuskoja juhatusel kätte 50 krooni, missugune summa sooviavaldajale antakse tagasi ainult sel korral, kui eksam ei toimu.

§ 4. Eksameid toimetab sooviavaldajale nende asjatundlikkuse selgitamiseks eksamikomisjon, mille koosseisu majandusminister määrab:

- 1) Ühe esindaja kohtu- ja siseministeeriumist ministri ettepanekul;
- 2) ühe esindaja majandusministeeriumist;

3) kolm esindajat Kaubandus-tööstuskoja poolt, koja I, II ja IV sektsiooni ettepanekul;

4) ühe esindaja Vannutatud Advokaatide Nõukogu poolt, viimase ettepanekul.

Eksamikomisjoni esimeheks on kohtu- ja siseministeeriumi esindaja. Komisjoni liikmeks ei või olla isikud, kel dispašööri kutseõigused on olemas. Komisjon võib koopteerida hääleõiguse ta asjatundjaid.

§ 5. Eksamikomisjoni koosoleku kutsub kokku esimees ja määrab eksami aja hiljemalt kahe nädala jooksul pärast sooviavalduse esitamist kandidaadi poolt. Komisjoni istungist peab võtma osa vähemalt neli liiget, nende hulgas esimees. Küsimused otsustab komisjon osavõtjate liikmete absoluutse häälteenamusega. Kui hääled langevad pooleks, on otsustav juhataja hääl.

Komisjoni koosoleku protokollile kirjutavad alla kõik komisjoni istungist osavõtnud liikmed. Protokoll koostaja määrab Kaubandus-tööstuskoja juhatusel.

Komisjoni toimetused hoitakse alal Kaubandus-tööstuskojas. Protokoll ära kirjalikult saadetakse majandusministrile.

Komisjoni liikmete tasu määrab Kaubandus-tööstuskoda.

§ 6. Dispašööri eksamineerimise kava koostab eksamikomisjon. Eksam koosneb praktilisest kirjalikust tööst ja suusõnalisest katsest avarii ja dispaši asjadesse puutuvate seaduste ja määruste ning kommete tundmises kui ka dispaši koostamise oskuses.

Juhatusel esimees Joakim Puhk.
Direktor Max Hurt.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek.

11. nov. 1933. a. kell 11 Kaubandus-tööstuskoja ruumides, Pikk t. 20.

Koos on 84 koja liiget, nende hulgas kõigi sektsioonide hääletajad.

Kell 11 ja 15 minutit avab üldkoosoleku koja nõukogu esimees hra Sihver, konstateerides, et üldkoosolek on koja juhatuskirja § 33 alusel o-susevõimne. Ta märgib ära, et üldkoosolekut peab koda esimest korda oma uutes ruumides. Olime pettunud, ütleb hra Sihver, kui need ruumid siin kojale üle anti. Kardeti, et hoone kor-daseadmine nõuab kojalt liig suuri kulusid. Nüüd oleme aga rõõmsad, et on suudetud väheste kuludega ruumid ehitada ümber, ja hoone on 87.000 krooniga seatud eeskujulikku korda. Avaldab ehituse läbiviimise eest tänu koja juhatusese ja ehituskomisjonile, kus töötasid koja esimees hra J. Puhk, ins. Alfred Sinisoff ja kadunud Karl Mikita. Nõukogu esimees hra Sihver paneb ette tõusta püsti surnud ehituskomisjoni liikme Karl Mikita mälestuseks.

Edasi avaldab hra Sihver sooja tänu arhitekt P. Kuusikule, kes oma ülesande on täitnud suure andumuse ning maitsega, samuti avaldab nõukogu esimees tänu ka ehitusmeister R. Treubek'ile, kes ehituse on viinud läbi hoole ja soliidsusega. Peakoosolek võtab need tänuavaldused vastu suurte kiiduavaldustega.

1. Peakoosoleku presiidiumi ja sekretariaadi valimine.

Kõigi sektsioonide ühisel ettepanekul valitakse ühel häälel üldkoosoleku juhatajaks hra J. Raudsepp ja abideks hrad J. Loosberg ja R. Maim. Sekretärideks valitakse samuti ühel häälel hrad A. Keisermann ja J. Karu.

Enne päevakorra juure minemist üldkoosoleku juhataja hra J. Raudsepp tuletab meele veel kaht surma läbi lahkunud koja liiget, need on Georg Vestel ja Märt Jänes, kelle mälestust üldkoosolek austab püstitõusmisega.

Päevakord on koja liikmeile kirjalikult kätte saadetud. Nõukogu esimees hra J. Sihver palub päevakorra jooksvate küsimuste all võtta üles ka hoone ehituseks ja selle sisustamiseks tehtud ülekulude kinnitamise küsimuse. Ettepanek võetakse üldkoosoleku poolt vastu.

2. Kaubandus-tööstuskoja 1934. a. eelarve.

Koja juhatus on koostanud 1934. a. eelarve, mis on tasakaalus Kr. 89.400.—, protestitud vekslite nimekirjade eelarve — tasakaalus Kr. 13.300.—, äride registreerimise eelarve — tasakaalus Kr. 4.000.—, Tallinnas asetseva kinnisvara ekspluateerimise eelarve — tasakaalus Kr. 7.520.—, ja Tartus asetseva kinnisvara ekspluateerimise eelarve — tasakaalus Kr. 750.—, kusjuures ülejääk on nähtud ette Kr. 750.—. Nõukogu on need eelarved 6. novembril läbi vaadanud ja heaks kiitnud.

Juhatusese esimees hra J. Puhk teatab, et eelarve on koostatud eelmise aasta piirides ja et maksuprotsendid on jäetud endisteks, nimelt 4% põhiärimaksust ja 4% lisaärimaksust. See on olnud võimalik vaid sel teel, et juhatus on mitmel alal teinud kärpimisi; suurenenud on aga kulud uute koja esinduste arvel.

Enne eelarve hääletamist esineb koja juhatusese esimees hra J. Puhk kõnega majandusliku elu tähtsaimaist sündmusist pärast 26. juunit 1933, millal ta esines üldkoosolekul pikema majandusliku ülevaatega. Kõne on avaldatud täieliselt „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 22 — 1933. a.

Koja nõukogu on eelarve esitanud üldkoosolekule vastuvõtmiseks ühes järgmiste resolutsioonidega:

1. Peakoosolek otsustab, et kõik sektsioonid annavad juhatusese käsutusse oma eelarvete tulude ja kulude summad, välja arvatud palgade summad;

2. Peakoosolek otsustab, et 1934. aruandeaastal tehtud kulud, mis puutuvad kõikidesse sektsioonidesse, tuleb ära jagada sektsioonide vahel proportsionaalselt sektsioonide 1934. a. tulude eelarveile;

3. Peakoosolek otsustab, et eelarve üksikuist paragraafidest võib summasid üle kanda teistesse paragraafidesse nõukogu otsusega.

Eelarve kohta üldkoosoleku poolt sõna ei võeta.

Üldkoosoleku juhataja hra J. Raudsepp paneb hääletusele koja juhatusese ettepaneku — koja heaks võetava maksu protsendiks kinnitada: põhiärimaksust 4% ja lisaärimaksust 4%. Ettepanek võetakse vastu ühel häälel. Edasi paneb juhataja esitatud eelarve ühes selle juure kuuluvate resolutsioonidega hääletusele, mis võe-

takse üldkoosoleku poolt vastu samuti ühel häälele.

3. Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja täiendamine.

Kaubandus-tööstuskoja senise tegevuse jooksul on selgunud, et koyal on tarvidus mõnikord eriliselt hinnata teeneid, mis üks või teine isik koja vastu üles näidanud. Koja juhatuskirja aga praegusel kujul seda ei võimalda. Selle puuduse kõrvaldamiseks koja juhatus otsustas täiendada koja juhatuskirja uue artikliga, mis võimaldaks koyal valida aunõunikke isikute hulgast, kel meie rahvamajanduses või Kaubandus-tööstuskoja ees on suuri teeneid.

Selle oma otsuse teostamiseks koja juhatus esitas nõukogule heakskiitmiseks järgmise Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja täienduse:

Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja (RT nr. 41 — 1931) täiendatakse artikkel XII-ga järgmises redaktsioonis.

XII. Aunõunikud.

§ 41. Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek võib nõukogu ettepanekul nimetada koja aunõunikke isikute hulgast, kel rahvamajanduse alal erilised teened või kes koja heaks eriliselt teeneid on üles näidanud. Aunõunikud nimetatakse eluajaks ja see nimetus on tagasivõtmatu. Aunõunikuks ei või valida isikut, kes seisab koja palgalises teenistuses. Aunõunikel on sõnaõigus kõigi koja organide koosolekuil. Aunõunikud võivad kanda välistunnusmärke, mille annetab neile koda ja mille kavandi kinnitab koja nõukogu.

Koja nõukogu oma koosolekul 6. novembril s. a. otsustas ühineda koja juhatus ettepanekuga ja palub koja peakoosolekut Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja täienduse esitatud kujul võtta vastu.

Hra J. Puhk II sektsiooni nimel teeb ettepaneku kustutada esitatud eelnõust sõnad: „ja see nimetus on tagasivõtmatu“.

Üldkoosolek võtab juhatuskirja täienduse ühes esitatud parandusega vastu ühel häälele.

Edasi juhatus esimees hra J. Puhk kirjeldab praeguse riigivanema hra Konstantin Pätsi suuri teeneid Kaubandus-tööstuskoja tekkimise loos ja ta mõjuvat kaasabi praeguse koja hoone, end. Kanuti gildi maja, kojale üleandmisel. Neid teeneid kõrgelt hinnates on juhatus otsustanud praeguse riigivanema hra Konstantin Pätsi esitada peakoosolekule nimetamiseks koja esimeseks aunõunikuks. Selle juhatus ettepanekuga on koja nõukogu 6. nov. s. a. ühinenud ja palub oma poolt peakoosolekut see nimetus viia läbi.

Peakoosolek ühel häälele otsustas praeguse riigivanema hra Konstantin Pätsi nimetada Kaubandus-tööstuskoja esimeseks aunõunikuks. Peakoosoleku otsus võetakse vastu suurte kiiduväljendustega.

4. Kaubandus-tööstuskoja Tartus aseliseva kinnisvara võõrandamise küsimus.

Hra R. Maim kannab ette nõukogu kirja, millest selgub, et sihtasutus „Tartu Kutseesinduste Kodu“, mille ruumides asub ka koja Tartu osakond, kavatseb võõrandada sihtasutusele kuuluvat kinnisvara Eesti Pangale. Sel puhul kergeb küsimus, kuidas talitada Kaubandus-tööstuskoja kinnisvaraga, mis asetseb Tartus, Gustav Adolphi t. nr. 2, kinnistu nr. 69, ja mis on suurel määral seoses sihtasutuse kinnisvaraga, mis pärast oleks vahest otstarbekohane ka see kinnisvara võõrandada Eesti Pangale, seda enam, et Eesti Pank ka säärast soovi olevat avaldanud. Koja Tartu osakonna arvates ei kõlbavat koja kinnisvara Gustav Adolphi tänaval koja osakonna ruumideks ja seepärast oleks kasulik sedagi kinnisvara võõrandada ja osakonnale soetada uued ruumid.

Ka koja nõukogu on seda küsimust kaalunud ja tulnud otsusele, et koja Tartus asetseva kinnisvara võõrandamise küsimus võib tõsiselt kergeta päevakorrale ja et ka tõesti otstarbekohane oleks seda kinnisvara võõrandada. Kuna müügitingimused pole veel selgunud, tuleb anda koja juhatusle volitus tingimuste üle ostjatega pidada läbirääkimisi ja nõukogu heakskiitmisel müümist läbi viia. Seepärast nõukogu esineb peakoosolekule järgmise ettepanekuga:

Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek volitab Kaubandus-tööstuskoja juhatus koja kinnisvara, mis asetseb Tartus Gustav Adolphi t. 2, kinnistu nr. 69, müügi tingimuste üle ostjatega kokku leppima ja koja nõukogu heakskiitmisel selle kinnisvara võõrandamist läbi viima. Koja liige R. Maim annab küsimuse kohta veel täiendavaid suulisi seletusi.

Peakoosolek ühel häälele otsustas nõukogu ettepaneku võtta vastu.

5. Jooksvad küsimused.

Selle päevakorra punkti all koja nõukogu esimees võtab üles hoone ehituse ja sisustamise krediitide ülekulu kinnitamise küsimuse. Otsusega 9. detsembrist 1932. a. ja 26. juunist 1933. aastal lubas Kaubandus-tööstuskoja peakoosolek oma Tallinnas asetseva kinnisvara ümberehitamiseks krediiti Kr. 84.000.— ja hoone sisustami-

seks Kr. 30.000.— Peale lubatud krediitide on veel tarvidus tulnud teha kulusid mitmesugustel hoone ümberehitamisega seotud töödel, nagu katuse värvimine, uue madalpinge ühenduse ehitamine, samuti on tehtud mitmeid ettenägematuid kulusid, nagu arhiivi välisseina ette drenaaži tegemine. Kokku on hoone ümberehitamisega seotud tööde läbiviimiseks olnud ülekulu Kr. 3.278.27. Sisseseade muretsemise alal tuli peale lubatud krediidi muretseda veel mitmesuguseid esemeid, nagu klaver, ehitada poodium suure saali, tellida villased põrandakatted jne. jne., kokku Kr. 21.175.81 väärtuses. Osa ülekulu tekkis materjali hinna tõusust Eesti krooni langemise tagajärjel.

Nõukogu oma koosolekul 31. augustil s. a. otsustas koja juhatusel poolt ettepanud hoone ümberehitamisega seotud tööde läbiviimise ja selleks tehtud ülekulud Kr. 3.278.27, samuti ka sisseseadeks vajalike esemete muretsemise, lisaks juba varemalt lubatud summadele, Kr. 21.175.81 ulatuses, heaks kiita ja tarviliseks tunnustada. Kojas nõukogu palub peakoosolekut seda nõukogu otsust kinnitada.

Nõukogu esimees hra Sihver annab veel suusõnalisi seletusi ehitustööde läbiviimise kohta, leides, et tööd ehitusmeister Treubecki poolt on tehtud hästi ja et ülekulu on vana hoone ümberehitamise kohta kõige minimaalsem.

Peakoosoleku poolt küsimuse kohta sõna ei võeta ja koosolek otsustab ühel häälel tehtud ülekulutused kinnitada.

Muid küsimusi jooksvate asjade all üles ei võeta, ja juhataja lõpetab koosoleku kell 12,10.

Peakoosoleku juhataja.
Sekretär.

Äride register oktoobrikuu esimesel poolel.

(Järg.)

22. Jaan Veismann on avanud Tallinnas, Harju 37, valmisriieteäri (varem reg. Tallinnas, V. Karja 8, asuvat samasugust äri peab edasi).
23. Jüri Vihm'a toiduainetekauplus ühes piimamüügiga asub Tallinnas, Uus-Kalamaja 31 (varem Kalju 5).

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. „Kõie- ja nõõritehas „Standard“ E. Adamson, end. A. Strandberg“, Nõmme, S. Pärnu m. 124.
2. Emilie Büttner, Tallinn, Vabriku 2, toiduainete- ja piimakauplus.

3. A/S. „Esimene Tallinna Sukavabrik“, Tallinn, Uus t. 24, k. 6.
4. Andrei Evdokimov, Narva, Uusliin 4, pagariäri.
5. A kulina Hansen, Kaisma v., talurahvatarvetekauplus.
6. Lucia Hunt, Tallinn, Pagari 4, söögi-maja.
7. Emilie Joa, Narva, Posti 50, toiduainete-kauplus.
8. Rosalie Kiploek, Tallinn, Lutri 12, liha-kauplus.
9. „Hackenschmidt'i“ villavabriku rentnik J. Kippik, Tartu, Kaluri 1.
10. Marta Kirsch, Tallinn, Kopli 22, toidu-ainetekauplus.
11. Jakob Kurel, Tartu, Vabriku 3, toidu-ainetekauplus.
12. Tõnis Kõiv, Tallinn, Siiversi 7, toidu-ainetekauplus.
13. Alfred Lessenberg, Tartu, Raekoja 10, Jambi, kivi- ja klaasnõudekauplus.
14. Eduard Libe, Tartu, Kuu 11, toidu-ainete- ja piimakauplus.
15. Alvine Lüdig, Tallinn, Terase 16, toidu-ainetekauplus.
16. Trükitööstus „Eha“, Johan Nurk, Tallinn, Linda 7.
17. Johannes Ploom, Porkuni v., Lasila as., segakauplus.
18. Jaan Prost, Pangodi v., toiduainete-kauplus.
19. Elisaveta Raudsepp, Pärnu, Jäneselja 4, talurahvatarvetekauplus.
20. Olga Stamberg, Tallinn, V. Kompassi 11, toiduainetekauplus.
21. Linda Tamm, Tallinn, Tatari 56-b, liha-kauplus.
22. Valmisriieteäri „Ilo“ Aleksander Tõnischhof, Tallinn, Harju 37.
23. Jakob Tõns, Tallinn, Raekoja pl. 13, lihakauplus.

Äride register oktoobrikuu teisel poolel.

Registreeritud firmad.

1. Heinrich Aednik, Tartu, Kastani 121, koloniaalkauplus.
2. Rudolf Althberg, Haapsalu, Posti 24, veoäri.
3. Herta Balk'i pudukauplus, Paide, Tallinna 9.
4. Rebekka Borovik, Tallinn, St. Tartu mnt. 34, pruugitud asjade kauplus.

5. Eveline Buschmann, Tartu, Fortuna 14, vorstitööstus.
6. Kino „Forum“ Georg Dehn, Tallinn, Narva mnt. 13.
7. Kino „Marina“ Ottilie Eints, Tallinn; prokurist August Tõug (Taug).
8. Marta Eksi, Tartu, Puu 15, toiduainetekauplus.
9. Karl Gross, Tartu, Vabriku 3, toiduainete- ja piimakauplus.
10. Ernst Heinrichsen, Tallinn, Kivimurru 4, toiduainetekauplus ühes piimamüügiga.
11. Juuli Kaljuorg, Tallinn, Rohu 24, toiduainetekauplus.
12. Samuel Katz, jalanõudekauplus „Esperia“, Tallinn, Valli 10.
13. Hermann Kiiler, Tallinn, Luha 32, toiduainete- ja piimakauplus.
14. Jaan Kimm, kompvekitööstus „Riviera“, Tartu, Riia 14; prokurist Richard Kimm.
15. Ida Lell, Tori v., jahu- ja villaveski (vesiveski).
16. Ado Lepp, Tallinn, Toom-Kuninga 26, toiduainetekauplus.
17. Juuli Lepp, Tallinn, Tondi 50, toiduainete- ja piimakauplus.
18. Amanda Liidlein, Pärnu, Kalamehe 5, toiduainetekauplus.
19. Johan Limbach, Tallinn, Valge 13-b, toiduainetekauplus.
20. Jaan Maiste, Tallinn, Luha 20, saia- kauplus.
21. Sergei Matvejev, Narva, Uusliin 4, toiduainetekauplus.
22. Johannes Mäeots, Rannu v., tuuleveski.
23. Timofei Novikov, Rakvere, Tallinna 35, segakauplus.
24. Marie Olters, Tallinn, Pikk 44, koloniaal- ja toiduainetekauplus.
25. Johannes Oppi, Tallinn, S. Kompassi 33, toiduainetekauplus.
26. Aurelie Otsmann, Tartu, Tähe 63, kondiitri- ja pagariäri ning pagaritöötuba.
27. Martin Peterson, Asuküla v., Uuemõisa as., viljajahvatus.
28. Mihkel Peterson, Tallinn, Narva mnt. 22, toiduainetekauplus.
29. Aiatööstus Alma Reimann, Tallinn, Kopli 102, Kopli kalmistul.
30. Richard Rosenberg, Rakvere, Laada 25, segakauplus.
31. Jaan Saul, Keeni v., tuuleveski (jahuveski).
32. Võhma telliskivi- ja põllutorude tehas Andres Schmidt, Kõo v., Võhma al.
33. Herbert Selge, Tallinn, Keemia 3, lihakauplus
34. Juvenal Sofronov, Tallinn, Vabriku 15, lihakauplus.
35. Abraham Steinbrecher, Tartu alumiiniumivabrik, Tartu, Tähe 10, alumiinium- asjade tööstus.
36. Johannes Tamm, Tallinn, Keemia 11, toiduainetekauplus.
37. August Treikelder, Tallinn, Vilmsi 23, vorstitööstus.
38. Aleksander Vitsut, Tallinn, Endla 45, lihakauplus.
39. Linda Vridolin, Tallinn, Tatari 23, toiduainetekauplus.
40. Voldemar Vähejaus, Tallinn, Öle 20, puuhoov.
41. Nifonti Zakuhin, Tallinn, Polgu 11, toiduainete- ja piimakauplus.

Registreeritud muudatused:

1. Helmi Alkoff'i toiduainetekauplus asetseb Tallinnas, Lutri 14 (varem Mulla 6).
2. Ludvig Arras avanud teise liha- ja vorstikaupluse Võrus, Kreutzwaldi 32-a (varem reg. Kreutzwaldi 36 asetsevat kauplust peab edasi).
3. Kaubamaja Tallinna Tekstiil J. Besprosvanny asetseb Tallinnas, V. Karja 1 (varem S. Karja 20).
4. Siidi- ja plüüsitööstus „Kudur“ J. Besprosvanny & Ko, Tallinn, Veerenni 29, täisühing, täisosanikena juure tulnud Morduch Besprosvanny ja Friedrich Bergmann, osakapital suurendatud Kr. 5.000-ni.
5. Rosalie Dontson'i kudumistööstus ja pudukauplus asetseb Tallinnas, Harju 29 (varem Lembitu 29).
6. Jüri Jaanus'e toiduainetekauplus asetseb Tallinnas, Keemia 6 (varem Salu 4).
7. Esimene kampoli- ja õlitehas J. Juštšuk, P. Gradusov & Ko, Tartu, Kastani 42, lahkunud täisosanik Abram Levin.
8. Anna Kamastik'u toiduainetekauplus asetseb Tallinnas, Liivalaia 8 (varem Keemia 6).
9. Johanna Kegel jätkab äritegevust avades puuhoovi Tallinnas, Luha 12.
10. „Maret“, V. Klaasmann ja V. Erikson, Tallinn, Viru 24, naiste riiete töökoda ja pudukauplus, lahkunud täisosanik Valery Erikson; ettevõtte tegevust jätkab ainuisik-

- liku äripidajana Varvara Klaasmann firma all „Moesalong „Maret“ V. Klaasmann“.
11. Paul Kornfeldt'i toiduainetekauplus asetseb Pärnus, Väike Sepa 3 (varem Uus-Sauga 7).
 12. Mihkel Küüra segakauplus asetseb Haapsalus, Posti 13 (varem Jaama 4).
 13. Martin Leikop'i lihakauplus asetseb Tallinnas, Liivalaia 30 (varem Videviku 26).
 14. Johannes Lumi liha- ja vorstikauplus asetseb Võrus, Jüri 13-a (varem Kreutzwaldi 32-a).
 15. Johannes Pajus'i toiduainetekauplus ühes piimamüügiga asetseb Tallinnas, S. Juhkentali 43 (varem Mäekalda 6).
 16. Eduard Palgi jätkab äritegevust, avades tubaka- ja klaasnõudekaupluse Narvas, Posti 55.
 17. „Martin Peterson“, Haapsalu, Karja 27, segakauplus, ainuisiklik äripidaja Juuli Ventsli; prokuristi Martin Peterson'i volitused on kustunud.
 18. Marie Päiv'i pudukauplus asetseb Valgas, Vabaduse 6 (varem Vabaduse 12).
 19. Eduard Rammulus'e toiduainetekauplus asetseb Rakveres, Tallinna 30 (varem Vösul).
 20. Olga Reinop jätkab äritegevust avades Tallinnas, Prii 8, toiduainete- ja piimakaupluse.
 21. Alfred Reintam'i toiduainetekauplus asetseb Tallinnas, Rulkoviuse 26 (varem Toom-Kuninga 17).
 22. Peeter Reissari toiduainetekauplus asetseb Viljandis, Kirikumõisa 13 (varem Kirikumõisa 15).
 23. Eugen Sacharias, kaubanduskontor, firma nimetus on muudetud järgmiselt: „Ehitus-kaubandusbüroo Eug. Sacharias“. Asukohaks on Tallinn, Valli 10—43 (varem S. Karja 4).
 24. Niska Sokol'i mööblikauplus asetseb Tallinnas, S. Karja 23 (varem Pikk 39).
 25. Jaan Sookrau jätkab äritegevust, avades Tallinnas, Nõmme 6 lihakaupluse (varem pidas Koidu 30).
 26. F. Strauss & Ko, speditsooniäri asetseb Tallinnas, Valli 10—43 (varem S. Karja 5).
 27. „Erika“, Vennad Tõnisson ja Ko, seemnete ja aiatööriistade kauplus, Tartu, Suurturg 2, lahkunud täisosanik Otilie Vinkmann, osakapital vähendatud Kr. 4.500-ni. Viljandis, Tallinna 5, asetsevad seemnekaupluse tegevus lõpetatud.
 28. Segakauplus „Tempo“ K. Zur-Mühlen asetseb Tallinnas, Lai 33 (varem Harju 29).
- Tegevuse lõpetamine registreeritud:**
1. Liisa Bachfeldt, Anija v., Kehra jaam. toiduainetekauplus.
 2. Leida Baumverk, Tallinn, Keemia 3, lihakauplus.
 3. Kaseini- ja kunstsarvevabrik „Rubralith“ H. Braschinsky ja S. Rubinstein, Tallinn, Volta 3.
 4. Hilda Burmeister, kino „Forum“, Tallinn, Narva mnt. 13.
 5. Aleksander Edel, Vao v., Kilti as., jahuveski.
 6. Kristiina Jürjestaust, Tallinn, S. Kompassi 33, toiduainete- ja piimakauplus.
 7. Arthur Kolk, Tallinn, Narva mnt. 22, toiduainetekauplus.
 8. Marie Külaots, Tallinn, Polgu 11, toiduainete- ja piimakauplus.
 9. Hilda Lenk, Tallinn, Tondi 50, toiduainete- ja piimakauplus.
 10. Pauline Lepp, Tallinn, S. Kompassi 33, toiduainetekauplus.
 11. August Liidlein, Pärnu, Kalamehe 5, toiduainetekauplus.
 12. Johannes Liivam, Tallinn, Endla 73, toiduainetekauplus.
 13. Jaan Lille, Tallinn, Valge 13-b, toiduainetekauplus.
 14. Paul Meisner, Rakvere, Vene 9, toiduainetekauplus.
 15. Johannes Neufeldt, Tallinn, Keemia 11, toiduainetekauplus.
 16. Koloniaalkauplus „Majandus“ Hermann Olters, Esna v.
 17. Eduard Palial, Paide, Rüütli 20, toiduainetekauplus.
 18. Hilda Puusepp, Tallinn, Luha 32, toiduainete- ja piimakauplus.
 19. Alma Romberg, Tallinn, Poska 34, puuviljakauplus.
 20. Villem Rukki, Tallinn, Toom-Kuninga 26, toiduainetekauplus.
 21. Otilie Sock, Tallinn, Tatari 23, toiduainetekauplus.
 22. Katty Soo, Tartu, Kivi 58, toiduainetekauplus.
 23. Peeter Soon, Tallinn, Liivalaia 30, liha-kauplus.
 24. Hans Sutermae, Tallinn, Kivimurru 4, toiduainetekauplus.

25. Julie Teimann, Tallinn, Telliskivi 13, koloniaal- ja toiduainetekauplus.
 26. Johannes Tiglit, Tallinn, Vabriku 15, lihakauplus.
 27. Pudukauplus Jaan Urla, Tallinn, Veneturg, Kalevi maja kpl. 4.
 28. Hugo Vaher, Tallinn, Luha 20, saia-
 kauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepinguid.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. lisade nr. nr.	Elukoht
Neumann, August ja abik. Ekaterina, sünd. Solina	23. II 33	R. T. lisa nr. 77 6. X 33	Narvas, Tallinna mnt. 4.
Volber, Andres ja abik. Maali-Loviisa	3. VIII 33	"	Narvas, Madise t. 20. Rakveres, Pikk 14.
Randmets, Paul ja Treve, Nelli		"	" Rahvamaja t. 2.
Moisar, Erik ja abik. Marie Johani t.	28. IX 33	R. T. lisa nr. 78 10. X 33	Tallinnas, Koidu t. 4.
Elias, Daniel Theodori p. ja Kolin, Emilie Linneri t.	31. VIII 33	R. T. lisa nr. 81 20. X 33	Võrus, Petseri 29. " Kreutzvaldi 49.
Velt, August Villemi p. ja Rosenberg, Marie Mardi t.	5. VII 33	"	Tartumaal, Avinurme v.
Saar, Jüri Joosepi p. ja Tennis, Anna Andrese t.	10. VIII 33	"	Valgamaal, Kangjärve v.
Kühle, Peeter Jaani p. ja Koch, Helene Vilhelmi t.	28. VII 33	"	Tartumaal, Haaslava v.
Peterson, Meinhard ja abik. Pauline-Johanna Jürit	8. IX 33	"	Tartumaal, Laiuse v.
Märman, Johannes ja Saar, Hilda	22. IX 33	"	Järvamaal, Albu v.
Grünberg, Leopold ja abik. Berta Jakobi t.	7. X 33	R. T. lisa nr. 82 24. X. 33	Nõmmes, Vabaduse pst. 119.
Tanvald, Magda-Aline ja Pavliin, Artemi	7. X 33	"	Tallinnas, Kentmanni 22.
Hertel (Haertel), Vera ja Funckelstein, Edgar	9. X 33	"	" Narva mnt. 4. " Gonsiori 11.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Välismaksuvahendite liikumise korraldamise seadus muutmisel.

Teatavasti esitas J. Tõnissoni valitsus enne oma lahkumist riigikogule välismaksuvahendite liikumise korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu, mille § 3 nägi ette, et „Eesti Pank ja tema poolt välismaksuvahenditega kauplemiseks õigustatud krediitasutused müüvad ja ostavad välismaksuvahendeid ja väärtmetalle hinnaga, mis määratud kursisedelil“.

Säärane eeskiri teeks välisvaluuta ostu-müügi-operatsioonide toimetamise Eesti Panga ja erapankade vahel, samuti erapankadel omavahel,

täiesti võimatuks. Kuna meil välisvaluuta ostu-müügi-operatsioonid börsil ei toimetata, siis meil ei ole ka tehtud kurssi. Seepärast, kui üks pank müüb valuutat teisele, siis võib ta seda teha vaid börsil noteeritud müügikursiga ja teine võib osta ainult ostukursiga, millised kursid aga ei lange ühte. Seetõttu ei saakski pangad omavahel sooritada ühtki välisvaluuta ostu-müügi-operatsiooni, kui see eeskiri sel kujul astub jõusse.

Nendel põhjustel Kaubandus-tööstuskoda esitas majandusministrile märgukirja uue redaktsiooniga üldtähtendatud endise § 3 asemele. See kõlab järgmiselt:

„Eesti Pank ja tema poolt välismaksuvahenditega kauplemiseks õigustatud krediitasutused

müüvad ja ostavad välismaksuvahendeid ja väärtmetalle hinnaga, mis ei ole kõrgem Tallinna börsi kursisedelil märgitud müügikursist ega madalam ostukursist.“

Ühtlasi palus Kaubandus-tööstuskoda, et majandusminister astuks samme selle pangandusele väga olulise muudatuse tegemiseks seaduse eelnõus.

Laevasõidu ringkondade seisukoht A. Jõeääre poolt riigikogule esitatud „sadamatööde korraldamise seaduse“ suhtes.

Rkl. A. Jõeääre poolt on riigikogule esitatud eelnimetatud pealkirjaga seaduseelnõu, mille järgi kõikides Eesti sadamates sadamatööde korraldamisel oleks kaaluv sõna seadusega loodavali sadamatööliste ametiühinguil ja sadamatööde nõukogul. Viimases on ette nähtud 3 tööliste ja ainult 1 tööandjate esindaja, sadamaktapten ja tööinspektor, seega siis töölistel enamus. Need asutused määraksid ära igas sadamas tööliste hulga, töölemineku järjekorra, sõlmiksid kollektiivlepinguid jne. — See omapärane seaduse eelnõu on häirinud meie laevasõidu ja merekaubanduse ringkondi, kuna tema vastuvõtmise puhul sadamatööde sisemine korraldus antakse tegelikult sadamatööliste ametiühingute kätte. Seaduse eelnõu oli seisukoha võtmiseks Kaubandus-tööstuskoda sadama- ja merekaubanduse komisjonis ja laevasõidu sektsioonis. Koosolekust võtsid osa ka stevidoride ja maaklerite ühingu esindajad. Üksmeelselt asuti seaduse eelnõu kohta täiesti eitavale seisukohale, leides, et see oleks suureks hoobiks meie sadamate tegevusele ja merekaubandusele. Vastav põhjendatud seisukoht saadetakse riigikogu üldkomisjonile ja asjaosalistele ametasutustele.

Seejuures juhitakse tähelepanu sellele, et sadamatööde sisemist korraldust on võimalik teostada sadamate sundmääruste kaudu või vastastikusel kokkuleppel, nagu seda praktiseeritakse ka teistes maades.

Kõnekoosolekud väikekaupmeestele.

Pärnus korraldas 22. oktoobril s. a. „Pärnu Väikekaupmeeste Ühing“ oma liikmeile kõnekoosoleku, kuhu olid palutud kõnelema koja juhatuse liige E. Meksi ja III sektsiooni sekretär A. Mändvere. Kõnede teemiks oli: 1) „Praegune majanduslik olukord ja Kaubandus-tööstus-

koda“ ja 2) „Väliskaubandus välismaal ja Eestis“. Pärnus oli koosolek kokku kutsutud koja Pärnu osakonna ruumides ja koosolekust võttis osa enam kui üks kolmandik Pärnu väikekaupmeeste koguarvust.

Järgmisel päeval oli kõnekoosolek Kilingi-Nõmmel, mis oli korraldatud Kilingi-Nõmme Kaupmeeste Seltsi poolt. Referaadid peeti samadel teemidel ja koosolekust võttis osa suur arv kohalikke kaupmehi.

Alevikaupmeeste päevamuredeks on — teedekapitali maks, mida praegu alevikaupmehed peavad maksma, mis teeb nende seisukorra raskeks võrreldes linnades asuvate kaupmeestega, kes seda maksu ei maksa, ja, teiseks, laataade küsimus, mis on kujunenud viimasel ajal õieti teravaks.

Laadapäeval, kui alevikku koguneb rohkesti rahvast, ilmuvad kohale igasugu rändkaupmehed, kes ei maksa makse, küll aga võistlevad kohalike kaupmeestega kaupade läbimüügis. Nendes küsimustes võeti koosolekul elavalt sõna.

Avaldati soovi, et kontakti Kaubandus-tööstuskodaga tuleks pidada koja Pärnu osakonna kaudu.

Professor Cassel kullapuudusest maailmas.

Maailmas valitseb kullapuudus ja kõik rääkimised kulla üleküllusest on muinasjutud. Seda kinnitab tuntud rootsi majandusmees professor Gustav Cassel ühes oma huvitavas artiklis meie aja kullastandardi kohta, mis ilmus Skandinaaviska Kreditaktiebolaget'i veerandaasta ülevaates. Cassel lähtub sellest, et normaalne ning küllaldane kullaproduktioon peaks ulatuma 3 protsendile kogu maailma kullatagavarast. 1931. aastal oli kogu kullatagavara 84,6 miljardit marka või šillingit. Selle järele oleks pidanud kulla produktioon 1932. a. ulatuma ümarguselt 2.540 miljonile margale, tõusis aga tööpoolest vaid 2.064-le miljonile, nii et puudujääk aastas on ümarguselt 500 miljonit. Kui sellest veel arvata maha kuld, mis läheb mitte vääringute kindlustamiseks, vaid muudeks ülesanneteks, ulatus keskpankade kullareservide juurekasv 1928. kuni 1932. aastani kõigest 1.870 miljonile dollarile, kuna kogu kullatoodangu väärtus sel perioodil oli vaid 1.786 miljonit dollarit. Nii on kullareservid kasutanud ära mitte üksnes kogu maailma kullatoodangu, vaid nõudnud veel lisa 84 miljoni dollari väärtuses. Kullapuudus, seletab

professor Cassel, on ebahariliku kulla nõudmise tagajärg. Kaubahindade langus on otsene tõendus selleks, et kattevarade kullareservid on puudulikud, mis omakord tekitab erakordselt suurt nõudmist kulla järele. Selle tagajärjel on kulla väärtus tõusnud ebanormaalselt kõrgele, nii et maades, kes lahkusid kullastandardi aluselt, kulla hind 50% ja rohkemgi on kerkinud.

Professor Cassel kirjeldab tõsiselt hädaohtu kogu kullastandardi süsteemile, mis ülaltoodud tõsiasiadega esile manatakse. Kes tõsiselt tahab töötada kullastandardi uuesti jalule seadmiseks, utleb Cassel, peab tundma olukorda ja tingimusi, millistes ta pingutused võiksid anda tulemusi. Elukõige ei tohi ta aga oma ülesannet võtta kergelt.

Tolliteateid.

Maksudevalitsuse direktori ringkiri nr. 270.

31. oktoobril 1933. a.

I.

Avaldan teadmiseks, et Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsiooni muutmise protokollide (RT nr. 60 ja 65 — 1933. a.) käsitamisel tuleb pidada silmas järgmist:

1) Kaubanduskonventsiooni muutmise protokoll 27. VII 1933 (nr. 65—1933. a.) muudab alkohoolsete jookide suhtes neid tolle, millised nägi ette muutmisprotokoll 27. IV 1933. a. (RT 60 — 33. a.) lisa A 2. osa. Muudetud on aga ainult tollimäärad, mitte aga lisa A 2. osas ettenähtud märkused ex 27 ja 28 juure ja üldmärkus ex §§ 27 ja 28 kohta. Neid märkusi tuleb seetõttu pidada silmas 27. VII 1933. a. muutmisprotokoll käsitamisel.

2) 27. IV 1933. a. muutmisprotokoll lisa A ex § 124 käib ainult säärase parkimisainete kohta, millised kuuluvad tollipõhitariifide seaduse § 124 p. 3 alla. Seetõttu on tollipõhitariifide seaduse § 124 p. 3-das ettenähtud nõue, et parkimis-

aine peab olema tähendatud majandusministri poolt maksmapandud nimekirjas või tunnistustes, maksev ka parkimisainete tollimiseks lepingutariifi järele.

3) 27. IV 1933. a. muutmisprotokoll lisa A ex 167 ettenähtud põllutöömashinad kasutavad lepingutariifi soodustust ainult siis, kui nad on nähtud ette majandusministri poolt tollipõhitariifide seaduse § 167 p. p. 13 ja 14 märkuse alusel maksmapandud nimekirjas.

Alus: Majandusministri ceskiri 20. X 1933. a.

II.

Avaldan teadmiseks tollipeakomitee otsused. Tollipeakomitee tunnistas:

I. A. Sisseveotariifis.

§ 1.

1) Villased silmkoetud baretid t. t. § 210 p. 6 alla kuuluvaiks järgmistel põhjustel:

„T. t. § 210 p. 6 on nimetatud: „mütsid igasugused, eraldi nimetatamata, karusnah-

Peakoosoleku otsusel, Tallinna börsikomitee ja majandusministeeriumi nõusolekul ja kohtu ja siseministeeriumi registreerimisel on **Tallinna Vastastikku Vastutavate Ametnikkude Ühingu** nimi muudetud ja on nüüd

Eesti Vastutavate Ametnikkude Ühingu.

Ühingu on asutatud 1920. a. Annab vastutavaid ametnikke ja vastutab nende käite usaldatud varade eest. Vastutuskapital ja tegevus seisab Tallinna börsikomitee järelevalvel, arvepidamise ja asjaajamise sundusliku välisrevisjoni toimetab Eesti Kindlustuskeskselts. Aadr.: **Tallinn, Väike Karja 3, telef. 458-66.**

ta". Seega kuuluvad selle § ja pkt. alla igasugused mütsid, peale eraldi nimetatute, materjaali ja valmistamisviisi peale vaatamata. Silmkoetud mütsed mujal eraldi nimetatud ei ole. Käesolev kaup esitatud proovide järgi kujutab enesest viljaseid silmkoetud mütsed, mispärast see kaup peab kuuluma t. t. § 210 p. 6 alla." (Tollipeakomitee otsused 21. IX 1933. a. nr. 556 ja 14. X 1933. a. nr. 574).

2) Paber, mis on valmistatud kolmest paberist kokkukleepimise teel, kusjuures välimised paberil on massis värvitud ja olid teist värvi kui sisemine paber, milline oli värvimata, t. t. § 177 p. 2-h alla kuuluvaks järgmistel põhjustel:

„Kõnesolev kaup on kokku kleebitud kolmest paberist, milledest välimised paberid on massis värvitud, sisemine aga värvimata.

Sellest järgneb, et kõne all olev paber ei ole üldiselt massis värvitud, vaid välimised kihid erinevad sisemistest. Seega kuulub ta, kui mitte

massis värvitud paber, t. t. § 177 p. 2-h alla." (Tollipeakomitee otsus 5. X 1933. a. nr. 559).

Lepingutariifi asjas.

§ 2.

Lätimaalt pärit olev paberossi-paber lehtedes Eesti-Läti ajutise majanduslepingu juure kuuluva lepingutariifi alla mitte kuuluvaks järgmistel põhjustel:

„Vaidluse all olev kaup on Läti päritoluga paberossipaber lehtedes. Säärane paber Eesti-Läti ajutise majanduslepingu järgi erisoodustuse alla ei kuulu, sest praegu maksvas nimekirjas D, mis on lisatud Eesti-Läti ajutise majanduslepingu lisakokkuleppe täiendamise protokollile juure, on ex t. t. § 177 ex 2 lit. f loeteldud: „Paberossi-paber, valge või värviline, vihkudes või rullides“ (RT 92 — 1932). Paberossipaber lehtedes siin ette nähtud ei ole.“ (Tollipeakomitee otsus 21. IX 1933. a. nr. 552).

Alla kirj.: direktor H. K u k k.
Tolliasjade juhataja P. P o o m.

Toiduainete turg.

London.

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 226 kg.	
Northern Manitoba sh	24/6
Hard Winter "	—
Rosario Santa Fe "	—
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela = 127 kg.	
Good Canadian sh	11/6
Odrad, kaal — 112 Ingl. naela = 50 kg.	6/—
Kalifornia, kaal — 424 Ingl. naela = 192 kg. "	—
Kaerad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg sh	5/6
La Plata "	—
Kanada nr. 2 "	—
Linad, cif. per tn.	
(Fine Quality) I sort £	85/—
(Fair Quality) II " "	70/—
(Law Grade) III " "	45/—
Bacon, kaal 112 Ingl. naela	
Iiri sh	78/—83/—
Daani "	78/—
Hollandi "	70/—
Eesti "	69/—
Rootsi "	74/—75/—
Poola "	67/—
Munad — 120 kg.	
Inglise "	
Või	18.—
Daani "	—
Eesti "	—
Läti "	—
Leedu "	—

Hamburg.

Nisu.	
Sisemaa, 50 kg eest Rmk.	9.35—9.40
Manitoba, cif 100 kg eest term. fl.	—
Western II, cif 100 kg. eest " "	—
Hard Winter, cif 100 kg. eest " "	—
Ameerika jahu \$	—
Rukis.	
Sisemaa, 50 kg eest loco Rmk.	7.80—7.85
Kaerad.	
Sisemaa, 50 kg eest "	7.55—7.65
Suhkur, cwt. (50 kg.)	
Toores sh	—
Hollandi "	6/10 ¹ / ₂
Belgia "	6/6
Tšehho "	7/7 ¹ / ₂
Poola "	6/6
Riis, Burmah II, 50 kg. eest Rmk.	9.80
Rasv, tierces = 191 l.	
American Purelard \$	—
Berliin.	
Või, tsentneri eest (50 kg.)	
Sisemaa või I sort Rmk.	—
" " II " "	—
" " III " "	—
Daani "	
Eesti "	141.—
Läti punane "	142.—
" roheline "	140.—
Soome "	139 ¹ / ₂

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	30. X	31. X	1. XI	2. XI	3. XI	4. XI	6. XI	7. XI	8. XI	9. XI	10. XI
Frank . . .	80.43	80.81	80.21	79.46	79.96	80.18	80.96	80.59	80.21	81.37	81.59
Dollar . . .	4.79	4.7687	4.7937	4.82	4.8462	4.8525	4.8925	4.91	4.9525	5.0450	5.1450
Rootsi kroon	19.39	19.395		19.40	19.395	19.40	19.49	19.40	19.395	19.395	19.40
Daani kroon	22.39	22.39	22.39	22.395	22.39	22.39	22.39	22.39	22.39	22.39	22.39
Norra kroon	19.90	19.90	19.90	19.90	19.90	19.90	19.91	19.91	19.905	19.905	19.895
Saksa mark .	13.20	13.26	13.16	13.04	13.11	13.105	13.29	13.18	13.19	13.81	13.37
Soome mark	226.75	226.50	226.75	226.75	226.62	226.625	226.75	226.75	226.75	226.75	226.75
Floriin . . .	7.8025	7.84	7.7875	7.7150	7.7625	7.7650	7.8650	7.8175	7.7850	7.8475	7.8875
Liira . . .	59.78	60.—	59.62	59.12	59.50	59.56	60.21	59.81	59.75	60.25	60.46
Helveetsia fr.	16.25	16.33	16.22	16.05	16.15	16.19	16.37	16.26	16.215	16.35	16.43
Tšehhosl. kr.	106.—	106.50	106.—	104.62	105.37	105.25	107.—	106.12	105.62	106.50	107.12
Belgia frank	22.56	22.665	22.51	22.31	22.43	22.49	22.75	22.59	22.51	22.70	22.85
Silling . . .	28.75	29.—	29.—	28.50	28.50	28.62	28.50	28.50	28.62	28.62	28.75
Slott . . .	28.12	28.18	28.—	27.62	27.87	27.87	28.31	28.06	28.—	28.18	28.50
Pengo . . .	25.—	25.—	25.—	25.—	24.50	24.75	24.75	24.50	24.75	24.87	24.75
Latt . . .	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50	16.50
Litt . . .	32.50	32.50	32.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50	31.50
Tšerv. . .		6.18	6.13	6.152	6.107		6.085	6.08	6.0775	6.0775	6.0775
Eesti kroon .	18.50	18.50	18.—	18.—	18.—	18.—	18.—	18.—	18.—	18.—	18.—
Höbe p/unts	18 ^{1/4}	18 ^{1/4}	18 ^{5/16}	18 ^{9/16}	18 ^{1/2}	18 ^{9/16}	18 ^{1/2}	18 ^{5/8}	18 ^{1/2}	18 ^{9/16}	18 ^{7/16}
Plaat. p/unts											
Kuld p/unts .											

	B E R L I N										
	28. X	30. X	31. X	1. XI	2. XI	4. XI	6. XI	7. XI	8. XI	9. XI	10. XI
Naelsterling .	13.37	13.22	13.28	13.175	13.025	13.10	13.22	13.30	13.165	13.26	13.37
Frank . . .	16.425	16.43	16.43	16.42	16.42	16.41	16.41	16.42	16.42	16.42	16.42
Dollar . . .	2.85	2.76	2.79	2.75	2.705	2.705	2.705	2.705	2.67	2.65	2.61
Rootsi kroon	68.90	68.15	68.45	67.95	67.15	67.50	68.20	68.60	67.85	68.30	68.90
Daani kroon	59.70	59.05	59.30	58.80	58.15	58.45	59.—	59.40	58.75	59.20	59.70
Norra kroon	67.20	66.45	66.75	66.15	65.45	65.85	66.40	66.80	66.15	66.60	67.15
Soome mark	5.91	5.85	5.86	5.825	5.76	5.795	5.85	5.88	5.825	5.855	5.915
Floriin . . .	169.40	169.40	169.40	169.30	169.20	169.20	169.20	169.10	169.15	169.10	169.30
Liira . . .	22.12	22.12	22.11	22.09	22.07	22.07	22.07	22.07	22.08	22.08	22.10
Helveetsia fr.	81.20	81.25	81.25	81.20	81.20	81.15	81.10	81.10	81.13	81.10	81.20
Belgia frank	58.55	58.55	58.55	58.50	58.50	58.48	58.42	58.42	58.45	58.42	58.55
Latt . . .	76.—	76.—	76.—	76.—	76.25	76.50	76.60	76.60	76.85	76.90	77.—
Litt . . .	41.55	41.60	41.60	41.60	41.60	42.—	41.60	41.60	41.70	41.70	41.60

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

„J. Puhk ja Pojad“ suurveski
saadused. Hinnad arvatud 50
kg eest tšes valge puuvil-
lase kotiga.

Kroonid.

Kroonid.

Püülijahu:

Rukkipüü patent (à 50 kg.). . .

100 kg. —

„Eesti Parem“ salajahu . . .

” 24.—

„Kalev“ . . .

” 38.50

„Taara“ . . .

” 36.—

„Kungla“ . . .

” —

„Sampo“ . . .

” 33.—

Manna . . .

” 29.—

Granular . . .

” 45.50

” 39.50

Salajahu poolsõre 100 kg. 41.—

” sõre ” 42.—

Jahud: nisu, pehme, Ameerika
ja Inglise 100 kg. —” sõre, Ameerika
ja Inglise ” —„J. Puhk ja Pojad“ suurveski
Jahu: rukki ” 12.60—13.40

rukkipüü ” 24.—

nisu, pehme —
sõre ” 29.00—42.00

Kaerahelbed (Herkulo) . . . 1 kg. 0.29

A/S. Rotermanni teh.		Kroonid.			Kroonid.
Jahu: rukki	100 kg.	13.10	Koks, kütte	1000 kg.	50.00—55.00
" püül	"	23.—	Kütteturvas (riigi turbatööst.)	"	8.30
" nisu, pehme — söre	"	28.20—44.00	Põlevkivi, I-a, fr. ladu Tall., netto	"	8.50
Nisu, Eesti, saatejaam	"	17.00—21.00	Raskeõli, fr. ladu Tallinn, netto	100 kg.	5.25
" külvi, suvi „Rubin“	"	—	Estobituumen A, B, C (gudrong)	tünnid. br.	"
Rukis, Eesti,	"	12.00—13.00	" D. E. (pigi)	"	8.75
Kaerad, toidu, Eesti	"	10.00—10.50	Katuselakk,	"	9.25
" Vene	"	—	Fenolaat, tünnides, netto	"	9.25
Odrad, õlle, Eesti	"	18.—	Karbolineum „Estokarbolineum“	"	10.00
" toidu, Eesti	"	15.00—16.00	A & B, netto	"	12.75
Herned, peluskid, külvi	"	—	„Estokarbolineum“ C, netto	"	10.75
Vikid	"	—	Raualakk, tünnides, netto	"	18.75
Ristikhein, punane, siberi, külvi	"	—	Imbutusõli A, netto, tünnides	"	7.75
" punane, läti, külvi	"	—	" B	"	7.00
Riis, Burma II	"	46.00—47.00	" C	"	6.00
Kartulid, piirituse	"	1.50—1.60	Asfaltmastiks	"	6.00
" vabriku	"	1.50—1.60	" emulsioon	"	9.75
Kartulitärklis „Supérieur“	"	21.00—23.00	Viljapuu-karbolineum, netto	ltr.	0.41
Siirup, kartuli, 420/0	"	28.00—30.00	Autobensin	"	0.27
Glükoos	"	28.00	Diiselmootor-nafta	1 kg.	0.11
Või, eksport, I sort	1 kg.	—	Mootor-petrooleum, fr. iga sihtj.	"	0.12
Margariin, välismaa	"	—	" -nafta	"	0.11
" kodumaa	"	0.65—0.70	Raud, sordi	100 kg.	12.00
Juust, „Schveitsi“, kodumaa	1 kg.	1.20—1.25	" vits	"	17.50—18.00
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast	viimne lk.	" plekk	"	16.00—26.50
Kakao, Hollandi	1 kg.	2.00—2.60	" plekk, tsingitud	"	34.00—41.00
Kohv, Rio, Santos jne.	"	6.10—6.60	" talad	"	11.50
" Kesk-Ameerika sordid	"	6.60—7.40	Teras, inglise	"	—
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	"	6.60—7.50	" vedru	"	25.00
" oranž Pekoe, Java	"	5.50—6.80	" talla, ree	"	17.00—17.50
" Moning, Hiina	"	5.80—6.50	Inglitina	"	525.00
Suhkur, peenike, valge, Saksa	100 kg.	—	Seatina	"	40.00
" „Cehhoslov.“	"	—	Vaskplekk, punane	"	180.00
" „Inglise“	"	44.25—44.50	" valge	"	165.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	—	Tsinkplekk	"	65.00—70.00
jaam Irboska ja Narva	"	4.20—4.30	Masinaõli, mitmesugune	"	24.00—28.00
Sool, lahtine, Saksa	"	4.40—4.65	Mootoriõli, mitmesugune	"	35.00—45.00
" Poola	"	4.40—4.65	Autoõli, mitmesugune	"	40.00—50.00
Heeringad, Yarmouth, „Matties“	tünn	—	O/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	"	"
" Soti „Spent“	"	37.00	teõli, tsistern. fr. Tallinn	1000 kg	48.00—55.00
" „Matties“	"	56.00	Linaseemneõli	100 kg	72.00—73.00
" „Matfulls“	"	61.00	Värnits	"	74.00—75.00
" Islandi, 1/1	"	37.00	Tsilindriõli, mitmesugune	"	30.00—48.00
" 1/2	"	20.50	" Vene 280 ^o	"	—
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.59—0.64	" 320 ^o	"	—
Liha, looma, I sort	"	0.19—0.30	" Ameerika 280 ^o	"	—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	11.00—11.50	" 320 ^o	"	—
" päevalille	"	11.—	Nafta, Vene	"	—
" puuvilla	"	10.50	" Ameerika	"	11.00—12.00
Jahu, päevalille	"	—	" Poola	"	11.00—12.00
Segajõutoit I sort.	"	—	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	"	12.00—13.00
" II sort	"	—	" Ameerika	"	12.00—13.00
Sojatangud	"	12.50	Bensin, Eesti, riigi põlevkivi-	"	"
Nisukliid	"	7.—	tööstuse segabensin, fr. Tallinn	"	36.50
Maapähklikoogid	"	—	O/Ü. Eesti Kiviõli bensin Estolin,	"	"
Vikid	"	—	tsistern. fr. Tall. ühes teede-	"	"
Puuvillane riie, Bjas, netto	mtr.	0.495—0.625	maks.	"	33.00—34.00
" Mitkal	"	0.365—0.475	Bensin, vene, I sort	"	38.00—38.40
Lina, ristna	1 kg	00.70—00.67	Pesusooda, kodumaa	"	9.00—9.50
hoffsdreiband HD	"	00.61,75—00.58,75	Seebikivi	"	32.00—35.50
dreiband D	"	00.55,50—00.50,50	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1kg.	6.—
ordinäärdreiband OD	"	00.45,25—00.42,25	" tsinkvalge, välism.	"	0.58—0.60
liivi-ordinäärdreiband LOD	"	00.37—00.34	" tinavalge,	"	0.83—0.85
takuprakk H	1 kg	00.25—00.22	" ooker,	"	0.20—0.25
Ölilinnaseemned, 90 ^o , baas,	"	—	Superfosfaat 18—200 ^o	kott	—
saatejaam	100 kg	18.00—19.00	Segafosfaat 22—230 ^o	"	—
Linaseemned, külvi, 90 ^o	"	—	Kaalisool 40 ^o	"	—
baas, saatejaam	"	19.00—20.00	Salpeeter, çilli	"	—
Kivistisi, auru, Yorkshire,	"	—	Lubisalpeeter	"	—
2 korda pestud	1000 kg.	35.00—36.00	Lubiammoonsalpeeter	"	—
" auru, Newcastle	"	33.00—35.00	Väävelhapu ammoniaak	"	—
" sepa	"	38.00—40.00	Fosforiit, eesti, 25—27 ^o	"	—

Kroonid.

Paber, rotatsiooni	100 kg.	22.00
Tsement, Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Tallinn	tünn	7.40
Kriit, toores	100 kg.	4.50—5.00
" pestud	"	5.25
Puutõrv	"	17.00—18.00
Lubi	"	3.50
Kips, tükkides, fr. v. Irboska	1000 kg.	20.00
" jahvatatud	"	25.00
" krohvimise	"	35.00
Telliskivid, Is., Loksa, fr. Tallinn	1000 tk.	40.—
Silikaat, Is., fr. vabrik	"	37.50—39.00
Tulitikud, originaalkast	(5000 toosi)	130.—
Tallanahk, eesti nahast	1 kg.	2.20—2.50
" Ameerika, I s.	"	2.70—2.80
" II s.	"	2.45—2.65
Paberipuu, kooritud, fr. laduplats, rmtr.	"	6.45

Või. Tendents: selguseta.

I s. 1 kg. kr. 1.55, mis tulnud sisse
28. X — 3. XI 1933.

Kanamunad. Tendents: —

1 kg. eksportmune kr. 1.08, mis vastab:	
50 gr. raskuste munade juures kr. 0.54 kümme	
55 " " " " " 0.58 "	
60 " " " " " 0.60 "	
1 kg. siseturumune kr. 0.84, mis vastab:	
alla 50 gr. raskuste munade juures kr. 0.39 kümme	
üle 50 " " " " " 0.46 "	
Hinnad on maksvad franko sortimispunkt, mis on registreeritud põllum. osak.	

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pennides (d) loko 5.43, dets. 5.22, jaan. 5.21, märts 5.23, mai 5.24.
--

Peekonsigade nädalahinnad Tall. 5.—11. XI 1933.
Turg: selguseta.

Peekonsigade tapakaalud:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	0.60	0.55		
55—59,5 " }	0.50	0.51	siseturu hinnad	
72,5—75 " }				
50—54,5 " }				
75,5—80 " }	0.51	0.47		

Lina. Prahid:

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	rmk. 15.—18.—
" — Gent	1016 kg.	sh 24/—
" — Dundee	"	26/—
" — Belfast	"	45/—
Puumaterjalid	Standard	
Tallinn — London	"	sh 30/—
" — Hull	"	33/—
" — Southampton	"	37/6
" — Manchester	"	38/—
" — Grangemouth	"	27/6
" — Belfast	"	40/—
" — Dundee	"	32/—
" — Antwerpen	"	32/6
" — Gent	"	32/6
" — Rotterdam	"	hfl. 12.—
" — Amsterdam	"	14.—

Segakaup

Tallinn — Stettiin	1000 kg.	rmk. 18.—
" — London	1016 kg.	sh 17/—40/—
" — Stokholm	1000 kg.	rkr. 10.—30.—
" — Stettiin	või, tünn	rmk. 1.50
" — London	"	sh 2/6

Tallinna fondibörsi kursisedel.

		6. XI 1933	7. XI 1933	8. XI 1933	9. XI 1933	10. XI 1933	11. XI 1933
New-York 1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.72	3.69	3.68	3.63	3.55	3.55
	M.	3.84	3.81	3.80	3.75	3.75	3.75
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.05	18.05	18.05	18.05	18.05	18.05
	M.	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35	18.35
Berliin 100 s. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	137.75	135.75	137.—	136.75	135.50	135.—
	M.	139.50	137.50	138.75	138.50	137.25	136.75
Helsingi 100 soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7.95	7.95	7.95	7.95	7.95	7.95
	M.	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10	8.10
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	93.—	93.—	93.—	93.—	93.—	93.—
	M.	94.75	94.75	94.75	94.75	94.75	94.75
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	80.50	80.50	80.50	80.50	80.50	80.50
	M.	82.25	82.25	82.25	82.25	82.25	82.25
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	90.75	90.75	90.75	90.75	90.75	90.75
	M.	92.50	92.50	92.50	92.50	92.50	92.50
Pariis 100 prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	22.60	22.35	22.45	22.60	22.25	22.20
	M.	22.90	22.65	22.75	22.90	22.55	22.50
Amsterd. 100 floriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	233.25	230.25	231.50	232.50	230.50	229.50
	M.	236.25	233.25	234.50	235.50	233.50	232.50
Riia 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	109.50	108.50	109.—	109.50	107.75	107.50
	M.	111.75	110.75	111.25	111.75	110.—	109.75
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	111.80	110.60	111.30	111.70	110.70	110.20
	M.	113.30	112.10	112.80	113.20	112.20	111.70
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	80.50	79.60	80.15	80.45	79.75	79.25
	M.	81.90	81.—	81.55	81.85	81.15	80.65
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	30.40	30.05	30.25	30.30	30.05	29.95
	M.	30.90	30.55	30.75	30.80	30.55	30.45
Praha 100 tšehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	17.20	16.90	17.05	17.15	17.—	16.90
	M.	17.45	17.15	17.30	17.40	17.25	17.15
Viin 100 austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	63.50	62.75	63.—	63.50	62.50	62.50
	M.	65.50	64.75	65.—	65.50	64.50	64.50
Budapest 100 pen got	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	100.75	99.75	100.25	100.50	99.25	99.—
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.—	64.—	64.50	64.75	64.25	63.50
	M.	66.—	65.—	65.50	65.75	65.25	64.50
Kaunas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	57.90	57.20	57.45	57.75	56.90	56.90
	M.	58.50	57.80	58.05	58.35	57.50	57.50
Moskva 100 rubla (tšekk)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	300.—	297.—	298.—	300.—	295.50	294.75
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	111.30	110.10	110.80	111.20	110.20	109.70
	M.	113.30	112.10	112.80	113.20	112.20	111.70